Ч. 145 (14.688). Львів, неділя 4. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Праге „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . . 30.00 „
Річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ЛУГОВЕ СВЯТО У ЛЬВОВІ

в неділю 4. липня 1937.

Год. 7. рано — Луги збираються в Луговому Городі.

Год. 8. рано — з Лугового Городу Луги ідуть на Службу Божу до церкви св. Юра і беруть участь в святі св. Евхаристії. З Лугового Городу до церкви св. Юра будуть іти Луги вулицею Вулецькою, Ісаковича, Потоцького, Здоровля, На Байках, Листопада, Карпінського до церкви св. Юра.

Луги візьмуть участь в процесії св. Юра, яка іде вул. Крашевського, Словацького, 3-го Мая, Ягайлонською, пл. св. Духа, Трибунальською, до Ринку.

По скінченню Богослуження в Ринку — Луги вертають до Лугового Городу вулицями Трибунальською, пл. св. Духа, Ягайлонською, 3-го Мая, Словацького, Сикстуською, Потоцького, Івковича, Вулецькою.

Год. 15. — в Луговому Городі показ Лугових вправ:

Вправи Луговичок до „Молитви".

Вправи Луговиків палицями.

Мішані вправи Луговиків і Луговичок.

Мішані вправи малих Луговиків і Луговичок.

Вправи Луговичок вінками.

Вправи Луговичок „Метелик"

Роздача нагород. Дефіляда.

Вступ до Лугового Городу 1 зол., для селян, учеників і військових до старшого десятника 50 сот.

Степениця 1-а — 2.50 зол., степениця 2-а — 2 зол., степениця 3-а — 1.50 зол.

Білети раніше можна купувати в канцелярії Великого Лугу, вул. Коперника ч. 5.

Бунт у большевицькій армії

НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Як подає агенція „Домеї" та часопис „Тіхо", один большевицький гарнізон, положений між Хабаровськом і Благовіщенськом збунтувався. Дійшло до боїв між старшинами, підстаршинами і вояками. Зревольтовані вояки підпалили касарні й сусідні будинки та поховались у лісах.

Німеччина й Італія відкинули франко-анґлійські пропозиції

ТА ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБИ ВИЗНАТИ ЕСПАНСЬКІ УРЯДИ ВОЮЮЧИМИ СТОРОНАМИ.

Вчора (у пятницю) в 11. годині почалося засідання комітету неінтервенції. На початку **представники Німеччини й Італії заявили, що їхні уряди відкидають анґльо-французьку пропозицію** (себто щоб еспанські береги контролювали виключно французькі й анґлійські кораблі з невтральними обсерваторами на чердака), бо це захитало би рівновагу у відношенні до обох еспанських урядів. Зате вони видвигнули такі нові пропозиції:

1) признати обом еспанським урядам права воюючих сторін;

2) затримати дотеперішню систему контролі за винятком ситеми патролювання;

3) Німеччина й Італія прихильно приймуть всяку ініціятиву, що не відбігала би від цієї лінії.

Признання права воюючої сторони обом еспанським урядам принесло би такі

користи:

1) згадані уряди перебрали би відповідальність за ведення війни супроти посторонніх держав;

2) 4 контролюючі держави не потребували би патролювати еспанських вод;

3) не буде ніяких недомагань, бо обі воюючі сторони матимуть змогу контролювати всі кораблі.

Тепер усі з напруженням чекають на брітійську відповідь.

У СЛІПІЙ ВУЛИЦІ.

Ціла брітійська преса стверджує, що справа неінтервенції найшлась у сліпій вулиці. З 9 урядів, що мають представників у підкомітеті неінтервенції, 6 обстоює анґльо-французький плян, лише 3 (Німеччина, Італія, Портуґалія) не погоджуються на нього, з 27-ох урядів, що належать до комітету неінтервенції, 20 висловилося за анґльо-французьким пляном. Положення дуже важке, але не безнадійне, треба шукати нової компромісової розвязки.

ІРЛЯНДІЯ ЗІРВЕ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ВЗАЄМИНИ З ВАЛЕНСІЄЮ?

Як подає „Дейлі Мейль" з Дебліну, премієр де Валера зажадав через ірляндського посла, щоби він домагався від валенсійського уряду слідства у справі 57-літньої ірляндки Бріді Болянд, яку червоні замордували у Більбао. Якщо слідство не дасть задовільного висліду, Ірляндія зірве дипльоматичні взаємини з Еспанією.

ЛУГИ.

З ПРИВОДУ ЛУГОВОГО ЗДВИГУ ТА ЗАГАЛЬНОГО ЗІЗДУ.

Львів, 3. липня 1937.

В неділю 4. липня ц. р. відбудеться у Львові в Луговому Городі при вул. ген. Іващкевича і Вулецькій Лугове Свято, а на понеділок 5. липня ц. р. назначений Загальний Зїзд відпоручників Лугів цілого краю. Товариство скликає статутово свої загальні зїзди що три роки. Останній відбувся 20. березня 1934. року, отже в цьому році кінчається законний період діяльности дотеперішніх провідних органів Лугів.

У свому звідомленні оголошеному в останньому числі „Вістей з Лугу", Головна Старшина Великого Лугу говорить про свої завдання, як руханково-спортового товариства. Лугова організація поставила собі за ціль підготову українського народу до нового життя, до створення власної організаційної сили, молодого лицарського покоління. Ціль велика, що захоплює тисячі людей, але також і тисячі людей переміняє у ворогів, які радіб не допустити до того, щоб Лугова Організація розросталася, набрала сили, та щоб могла у мирному часі грати ролю поважного чинника в краю і в переломовій хвилині кинути на терезки своє важке слово.

Головна Старшина стверджує: „Шлях трилітньої праці від останнього Лугового Зїзду не стелився для Лугів рожами. Та всеж таки з чистою совістю можемо сказати, що зробили ми все, що тільки могли, в тій вірі, що завдання та ціль Лугової Організації здійснимо. Завдання це — Українська Держава на руїнах Совітів! Ми віримо, що цей Луговий Прапор (колишній прапор львів. Повітової Січі — прим. Ред.), що ми мали його цього року на святі посвятити, таки, не вважаючи на всі перешкоди, ми занесемо у столицю України, Київ, покриємо славою в боях з найбільшим ворогом України, Москвою і може там посвятимо його — там у столиці України".

Великі слова! Високі мрії! На тлі сучасної дійсности дивно звучать ці заповіди. Але організація, яка так сміливо голосить їх, заслуговує на найпильнішу увагу.

У 1932-ому році під натиском обставин змінила Лугова Організація свій статут, щоб збе-

рігти свою екзистенцію і дістати ширші можливости праці, піддалася контролі Державного Уряду Фізичного Виховання і Військової Підготови. У свіжій памяті ще та неперебірчива кампанія, яка з цього приводу розпуталась проти Лугів. Посипались образливі назви, підозріння, образи. Лугам просто відмоляли права громадянства в українському народі. Але життя притуплювало пристрасти, змінилися відносини і постепенно наступила зміна поглядів на Луг у великої більшости українського громадянства. Скінчився прикрий період ізоляції, в якій лише одиниці підтримували на дусі провід Лугів. Сьогодні поважні представники українського громадянства працюють в Лузі у централі і в краю. Перелім настроїв наступив у 1934. році. З того часу почала організація поширюватись скоршим темпом у цілому краю.

Статути на заложення нових Лугів вносила Головна Старшина від 1932. року по 30. червня 1937. року в такій скількости в окремих літах:

В 1932	році внесено	57	статутів
В 1933	„ „	123	„
В 1934	„ „	165	„
В 1935	„ „	211	„
В 1936	„ „	174	„
В 1937	„ „	79	„
	Разом	809	статутів.

Статутова книга Товариства виказує 809 Лугів; але деякі Луги або нечинні або розвязані, так, що **дійсне число Лугів є 731.**

Нині має Лугова Організація 18 повітових Лугів у цілому краю. В тернопільському воєвідстві має 10 повітових і 349 місцевих Лугів, у львівському 4 повітові і 211 місцевих Лугів, у станиславівському 4 повітові і 152 місцевих Лугів. Отже під оглядом Лугової Організації тернопільське воєвідство займає перше місце в краю.

Крім руханки і спорту веде Луг серед своїх молодих членів також культурно-освітню працю. Провідників вишколює Товариство на інструкторських курсах в окремих повітах. Курси відбуваються зправила під доглядом і кермою представника Головної Старшини. За три роки зорганізувало Товариство 17 повітових інструкторських курсів. Курсанти здають кінцеві іспити та отримують відповідні підстаршинські й інструкторські назначення.

Докази своєї організаційної праці складають Луги на прилюдних святах-пописах. В році 1935. відбулося в краю 12 ювилейних лугових свят.

Має також Лугова Організація свою площу у Львові, Луговий Город, власність манастира оо. Василіян у Львові.

Найслабшою сторінкою діяльности Лугової Організації є її матеріяльний стан. Впродовж трьох літ вплатили члени з окремих повітів централі Товариства на ріжні рахунки 14.592.66 зол., але завинили її в тому самому часі 25.663.22 зол. Довги Великого Лугу, значить централі Товариства, досягнули в дні 30. червня ц. р. цифри 18.037.13 зол.

При такому тяжкому матеріяльному стані Лугова Організація тримається та розвивається жертвенною та безкорисною працею членів і навіть їх готівковим грошем так у централі як і на провінції. Ця впертість і самопосвята, яку виявляють деякі керманичі Лугу у своїй праці для укоханої організації, той їх фанатизм є одною з найповажніших підвалин Лугів. Очевидно, нема світла без тіней. Тих тіней у Лузі буває менше або більше, а проте: не помиляється тільки той, хто нічого не робить. Тому річ не у помилках, які можуть скрізь і всюди траплятися, а річ у самому істнуванні Лугової Організації, в її цілях і напрямках діяльности.

Нема ніякого сумніву, що сьогодні Луги зосереджують у своїх рядах найсвідоміший, найбільш здисциплінований та найактивніший молодий український національний елемент, пройнятий всеукраїнською ідеольоґією та привязаний до конструктивної праці на місцях. Нема ніякого сумніву, що Луги є чи не найдоцільнішими двигунами того зорганізованого українського життя по селах, яке проявляється у ділянці культурній, господарській, фізичного виховання. І тому добре сталося, що Луги не заломились. Добре сталося, що минулися крізи на ідеольоґічному ґрунті, бо всі інші непорозуміння — це справді тільки непорозуміння, які минаються і не лишають сліду.

І тому нічого не стоїть на перешкоді, щоби підтримати Луги, як поважну національну організацію, яка вже грає позитивну ролю в українському житті та може відіграти ролю просто історичну. В дні Лугового Свята та Загального Зїзду витаємо Луговиків та бажаємо їм, щоб їхні ряди були найчисленніші і найгустіші та щоб не спроневірювались вони ніколи тому прапорові, якого покищо не довелось посвятити.

Совітський павільон на париській виставі.

Париж, 25. червня 1937.

Париська вистава мистецтва і техніки, хоч з деяким запізненням, не будучи закінченою навіть на одну четвертину, всеж була відкрита президентом французької республики. Опізнене відкриття та закінчення павільонів спричинили безперестанні страйки, як один із проявів безладдя проводу т. зв. „народнього фронту", що опинився при державній кермі. Червоні прапори з большевицькою омблемою висіли майже на всіх незакінчених павільонах. І нині ще неодин французький павільон цілком не закінчений. Сміття і бруд займають ще поважне місце на виставі.

Большевики поспішили відкрити свій ще не цілком закінчений павільон зараз таки по відкриттю бельґійського павільону. Але яка кольосальна ріжниця поміж цими двома павільонами! В бельґійськім ви не найдете нічого в розумінні вульґарної пропаґанди, афіш, реклями: мистецтво і техніка говорять самі за них. Большевики заповнили свій павільон переборщеними діяграмами, статистикою, фотографіями, ріжними пропаґандивними надписами комуністичної доктрини, на всіх місцях понасаджували портрети і статуї своїх цариків. (Є між ними і розстріляний Тугачевський!!), одним словом, усе те, що не має нічого спільного ні з мистецтвом, ні з технікою.

Даремне шукати тут хочби одної праці, зробленої з певним смаком і з певним артистичним надхненням. „Казьонщина" скрізь і всюди. Досить переступити поріг совітського павільону, як ви вже відчуваєте психольоґію його господарів. Ви входите у велику квадратову салю, обвішану червоними матеріями, стіни прикрашені величезними фотографіями стратосферичного бальону і фіґурою Сталіна, який промовляє до юрби. Ліворуч величезна мапа СССР. Посередині кубічний педестал, на якому залізними літерами вибито кілька витягів з нової сов. конституції: Параграф II. Вся влада в СССР належить робітникам міста і села". З боку при вході стоїть великий трактор, а коло нього важке вантажне авто. Це вже старий вияв московської психольоґії „Царя-Колокола", який ніколи не задзвонив і „Царя-Пушки", з котрої ніколи не стріляли. Дальше йдуть ріжні секції продукції і будови портів, каналів (руками рабів), фабрик, пароплавів, аеропланів, фотографії і пропаґандивні надписи.

Все це зроблено „серійно" гуртом, без ніякого смаку і порядку, — большевицький „хаос". Нема тут нічого конкретного, щоби захопило вас як людину і нічого, щоби показало вам, що це вийшло зпід руки артиста або фахового робітника. Тільки книжковий відділ говорить, щось про культуру, але теж про большевицьку казьонщину. Вражає відразу, що всі книжки видані на препоганому папері, відбиті неясними і непривабливими черенками. Прикраси цього відділу знову таки большевицькі божки: величезні голови Сталіна, Леніна, Маркса, Енґельса, з надписом: „Від 1926. р. до 1936 р. їхні твори були випущені у 260 міліонах томів". „Нещасні громадяни Совдепії, яких годують такими сурогатами", — подумає кожний, що прочитає цей надпис. У відділі перекладів ви читаєте: „Стендаль, Гете, Шекспір, Бальзак, Гейне, Байрон — улюблені письменники робітників і колхозців". Кілька кроків дальше побачите відділ „Стахановізму": під портретом Стаханова вичитаєте: „30 жовтня 1935. року Олексій Стаханов, вуглекоп донецького басейну, накопав 112 тон вугля замісць норми 7 тон". Дальше: „Микола Сметанін зробив 1200 пар черевиків, замісць норми 750, він нагороджений ордером Леніна.

Як зразки мистецтва і техніки ви бачите маленькі моделі залізниць, залізничих двірців, морських портів, полярні стації, фотографії фабрик, лябораторій, електричні централі, великі і тяжкі, неестетичні будівлі стилю царських безвиходних вязниць і касареень з одним входом. Одним словом частина світа, де нема місця для чогось людського, а місце для рабів і їх погоничів. Це не зразки техніки, лише епізоди революції і політичного життя. Посередині „мистецького" образу бачите „маршала" Ворошилова, як скаче на коні немов св. Григорій Побідоносець, а по другому боці річки йдуть розгульні танки. Звідки взявся там Ворошилов, ріка, дівчата, яка це тематика — ніхто не второпає. Технічно — твір аматора — богомаза. Друге полотно — велика саля з мармуровими кольонами, посередині Сталін в кумпанії десятків червоних старшин, далі Ленін на мітинґу на фабричному подвірі, а там знову Сталін на 16-ому конґресі партії. Є ще композиції, як: здобуття зимової палати в Петрограді і т. д. Все це разом таке слабе, грубе і бездарне, що мимохіть запитуєте себе: Чи дійсно це може служити пропаґандою чи дискредитацією большевиків? І де поділись московські артити-малярі?!

Глянмо тепер на різьбу: вона ще гірша і ще вульґарніша, ніж малярство. Досить побачити модель проєкту великого монументу Леніна, вартість котрого не вище виробів з тіста провінціяльної цукорні, далі йдуть статуетки авіяторів, Леніна, Сталіна і т. д. Остання саля — це большевицьке свята — святих. Посередині салі знову ґіґантська статуя Сталіна, що поклав руку під плащ з позою Наполеона. Ви дивитесь на того ідола нещасних рабів і ваше бажання вибратись якнайскорше відсіль та забути про цей кошмар і карикатуру мистецтва й техніки.

Може хто спитає: а деж Совітська Україна? Про неї нема нічого, ніякого знаку, ніякого сліду. Виходячи з павільону, з відразою кидаєте останній погляд на це большевицьке „капище", прикрашене великою статуєю чоловіка і жінки, які тримають величезний серп і молот, емблеми чесної праці, спрофановані та зогиджені у новітній тюрмі народів і країні найбільшого спідлення людини.

С. С.

До якого ліцею посилати дітей?

Недалекий шкільний рік 1937/38 дає батькам, яких діти кінчать цього року гімназії нового типу, чимало клопоту, коли хотять рішити, до котрих саме ліцеїв мають посилати свої діти для дальшої науки. Найбільша трудність лежить у тому, що при всіх інформаціях у пресі і радіо батьки не всилі в тому хаосі шкіл якслід визнатися. Ця справа є ще і тим невідрадна, що люди, які працюють у шкільництві і ліналн завдання поодиноких родів ліцеїв, не всилі дати батькам достаточної поради, бо це в нашому шкільному житті новина і щойно життя покаже, які школи відповіли вимогам, що їх до них ставиться.

ВИБИРАТИ ЛІЦЕЙ ВІДПОВІДНО ДО НАМІРІВ ЩОДО ВИСОКОЇ ОСВІТИ.

Перед вибором одного чи другого ліцею мусить батько рішитися, чи має намір посилати дитину після закінчення ліцею на високу школу, чи на ліцею має шкільна наука закінчитись. Коли батько має намір посилати дитину ще й на високу школу та рішився вже, де саме задуме дальше освічувати дитину, тоді повинен вибрати найвідповідніший для підготови до даної високої школи і відділу ліцей. Наприклад, батько має намір післати дитину на агрономічну високу школу — то без сумніву найліпше зробить, коли для дальшої науки дитини, по закінченню гімназії нового типу, вибере хліборобський ліцей. Коли вибрав напр. медичну високу школу, то треба дитину післати до такого ліцею, якого програма навчання бере під увагу в першій мірі біольогічні науки. Хто хоче післати дитину до торговельної високої школи, повинен вибрати торговельний ліцей, і т. д.

Якщо батько не може рішитися, на яку саме високу школу пішле свою дитину, коли вона покінчить ліцей, то найліпше зробить, коли вибере один із загально-освітніх ліцеїв, якого закінчення дає змогу вибрати собі для дальшої науки якунебудь високу школу і відділ. Якщо батько не має змоги і виглядів учити дитину на високій школі, повинен вибрати фаховий ліцей, залежно від звання, в якому дитина мала би по закінченню школи працювати. Коли батько дитини розважить докладно наведені можливості, не трудно буде йому вибрати властивий ліцей та охоронитися від помилки, яку може зробити, посилаючи дитину без надуми до першого-ліпшого ліцею, щоби лише дитина вчилася.

ЧОМУ ХЛІБОРОБСЬКІ ЛІЦЕЇ НАЙВАЖНІШІ З ФАХОВИХ ЛІЦЕЇВ?

Коли будемо розглядати фахове шкільництво, то не підлягає найменшому сумніву, що у нас на перше місце висуваються хліборобські ліцеї. Наш край наскрізь хліборобський. Хліборобство — це основа всього господарського життя. Недомагання хліборобства спиняє ціле господарське життя, торговлю, промисл, ширення культури і т. д. Про це переконує нас світова кріза, яку переживаємо. Скільки зусилля пішло у світ й у нас на оздоровлення хліборобського стану, бо всі переконалися, що без здорового хліборобства нема життя. Немале завдання в оздоровленню і двигненню хліборобства на вищий щабель припадає хліборобським школам. І тому не повинно зовсім дивувати нас, що хліборобські ліцеї створено на два роки скорше, як всі інші фахові ліцеї. Заки прийшли перші абсольвенти гімназій нового типу, до хліборобських ліцеїв приймали і ще приймають кандидатів з покінченою 6-ою клясою гімназій старого типу, щоби уможливити їм в короткому часі набути необхідне в хліборобстві знання.

Хліборобська освіта донедавна була в нас на задньому плані. Хліборобську освіту розуміллося як підготову фільварочних службовиків. Для людей з хліборобською освітою поза фільварком не бачилося іншого заняття. Цей погляд грунтовно змінився, коли в громадській праці взяв участь гурток агрономів і доказав, що ніяка праця в сільсько-господарській ділянці не може обійтися без агронома. Сьогодні безробітних агрономів нема, навпаки, на них є величезне запотребування. Колиби хто припадково стрінув безробітного агронома, то це напевно буде людина безпорадна, яких у кожному іншому званні теж не бракує. Не доцінюють ще й сьогодня господарської освіти батьки, які лишають своїх синів на батьківським господарстві. Це найбільша болячка нашого хліборобства, що хліборобські варстати ведуть люди без фахової хліборобської освіти. Ті люди незадібні поставити своє господарство на відповідній висоті, вони не вміють приноровити продукцію сільсько-господарських продуктів до вимог ринку збуту. Через те дістає такий хлібороб за свої продукти марну ціну, а ніколи не знаходить навіть на нього покупня. Невишколений фахово хлібороб не вміє зорганізувати якслід свого господарства, яке моглоб заспокоїти власні домашні потреби та давалоб першої якости продукти на збут. Тут лежить вся трудність кооперативного збуту сільсько-господарських продуктів.

ЯКИЙ ХЛІБОРОБ ПОВИНЕН МАТИ ЛІЦЕАЛЬНУ ОСВІТУ?

Ліцеальну хліборобську освіту повинен мати хлібороб, що має 20-гектарове господарство, а зовсім не зашкодилоб, якщоб і 10-гектарове господарство було ведене хліборобом, що має середню хліборобську освіту. Інж. Е. Храпливий подає у своїй книжці: „Сільське господарство галицько-волинських земель", що на території, заселеній українськими хліборобами в Польщі, є 12.879 господарств величини від 20 до 100 гектарів. Коли приймемо, що один хліборобський ліцей може випустити річно 40 абсольвентів, то потрібно 322 літ, щоби в кожному такому господарстві був фахово вишколений хлібороб! Коли приймемо, що один господар працює пересічно 40 літ на господарстві, то на їх виміну потрібно яких 322 молодих фахово вишколених ліцеантів річно. Щоби цю потребу заспокоїти, треба булоб мати на цій території щонайменше 8 хліборобських ліцеїв, які випускали би кожного року по 40 абсольвентів, що вертались би на батьківське господарство.

Кожний варстат праці вимагає відповідної фахової підготови. Для більшости з них є законні вимоги щодо підготови працівників. Одинокє хліборобство, найскладніший варстат праці, полишена припадковій долі.

Населення віками несе сумні наслідки цього легковаження і ледви чи в котрій іншій ділянці господарського життя можна стрінути стільки непоборних труднощів на шляху до поступу, як у ділянці сільсько-господарській. Як тяжко переконати заможнішого господаря, що інвестований гріш у сільсько-господарську освіту сина, який має залишитися на господарстві, це найдоцільніша інвестиція, яка грубо і в короткому часі оплатиться! А що й говорити про цілі кадри агрономічних практичних техників, яких треба для ведення фахової праці в сільсько-господарських організаціях, кооперативах, у хліборобському вишколі сільської молоді, господарській управі і т. д. і т. д. Скільки таких робітників треба вже сьогодні, та скільки їх буде треба в найближчих літах у міру поступу й розбудови зорганізованого сільсько-господарського і кооперативного життя!

Стверджено, що коли в район, в якому не було агронома, прийде хочби один фахівець-рільник, то вже по році — двох стає необхідною річчю подбати про кількох агрономів, щоби заспокоїти найпекучіші потреби хліборобства в даному районі. І тому програмою навчання в хліборобському ліцею повинні цікавитися батьки, які бажають своїх синів залишити в сільському господарстві, які хотять, щоби вони знайшли працю в хліборобських організаціях, були вчителями у школах хліборобського вишколу та організаторами сільсько-господарської продукції у звязку з організацією збуту сільсько-господарських продуктів. Пригляньмося програмі в одинокому державному хліборобському ліцею з українською мовою навчання. (Докінчення буде).

Інж. д-р М. Холевчук.

Страйки вигасають.

В АМЕРИЦІ.

У Джонставні (Пенсильвенія) 13.000 страйкарів вернулося до праці. Страйкує ще 2.000 робітників сталевої фабрики „Камбрія".

У ФРАНЦІЇ.

Вчора по півночі власники і робітники підписали договір, що ліквідує страйк у готелевому промислі. Вони утворили комісію, що має до 1. жовтня розглянути умовини продавців та фінансові можливости готелярства. Від 1. листопада інспектор праці за згодою обох сторін моггиме ввести до готелярського промислу 5-денний тиждень праці.

НОВИЙ ОКУПАЦІЙНИЙ СТРАЙК У ФРАНЦІЇ.

Всі металюргічні заведення промислової округи Монлюкон обняв страйк. Коло 3.000 робітників окупувало 20 фабрик.

У царстві Сталіна.

НЕВДАЧІ ЗМЕХАНІЗОВАНОГО РІЛЬНИЦТВА УССР.

Предсідник центрального виконавчого комітету УССР Петровський помістив у „Ізвестіях" статтю, в якій жаліється на злі висліди жнива. Цього року в УССР повинно працювати 22.000 комбайнів (8.000 більше ніж минулого року) і 64.000 тракторів (3.000 більше ніж минулого року). Тимчасом у одеській окрузі 82% збіжжя мають збирати комбайнами, збирають лише 33% — подібно і в інших округах. У скадовському районі на 112 комбайнів працює 43, у зельцевському районі комбайнами скосили 1535 гектарів, вивезли збіжжя лише з 83-ох гектарів; в інших районах ще гірше. Петровський остерігає, що „клясовий ворог" всіми способами дезорганізуватиме працю комбайнів.

СОВІТСЬКІ ПЕДАГОГИ НАКАЗУЮТЬ ДІТЯМ КРАСТИ.

В орджонікідзевському (північно-кавказькому) краю учитель Черноволов і учителька Острикова вчили дітей в захисту в Балковську як красти, а опісля побоями, голодом і карцерами змушували їх красти для них гроші й біжутерію. Крім того Черноволов вів „контрреволюційну" пропаганду.

Черноволова засудили на 10 літ вязниці, Острикову на 5 літ, управителя закладу Хлопенкова (за недогляд) на 2 роки.

НОВА ВИБОРЧА ОРДИНАЦІЯ.

Нині проголосили проект виборчої ординації до найвищої ради СССР. Право ставити кандидатів мають лише комуністичні організації, професійні й громадські, яких провідним органом є, на основі нової совітської конституції, комуністична партія. Не треба сподіватися, щоб ті вибори принесли якунебудь несподіванку, тимбільше, що виборчим комісіям признано дуже широкі компетенції. Вибори до найвищої ради в СССР відбудуться восени після закінчення робіт у полі.

Ординація складається з 111 статтей. Активне й пасивне виборче право мають усі громадяни СССР у віці понад 18 років, не виключаючи жінок та вояків. Обмеження з приводу віроісповідної приналежности, клясового походження минулого, тепер скасовано. Голосування буде тайне. Надужиття загрожені карами 2—3 років вязниці. Територію СССР поділять на виборчі округи по 300.000 виборців у кожному. Ординація ні словом не згадує про особисту недоторканість послів, хоча в конституції є про це згадка.

Вибори до ради національностей відбуваються більш-менш на тих же основах. Кожна союзна республика посилає до ради національностей 25-ох представників, автономічні республики по 11. Виборами кермуватиме центральна виборча комісія в Москві; вона буде найвищою відкличною інстанцією в виборчих справах.

Еспанська червона армія уживає боєвих ґазів.

На фронті Сантандеру коло Сіллеруелю де Брісіяс, червона артилерія вистрілила 40 ґранатів з трійливим арсеновим ґазом.

39 ґранатів вибухло, — затроєних вояків перевезли до шпиталю у Вітторії. Одна ґраната не вибухла і техніки її оглянули та ствердили, що вона виповнена арсеновим ґазом.

БОЇ НА МОРІ, НА СУШІ І В ПОВІТРІ.

Як подає Авас, вчора коло 21. год. національний корабель (мабуть „Альміранте Сервера") вистрілив коло 25 разів на Саґонте (25 км. на північ від Валенсії) та відплив у напрямі Пальми.

На північному фронті національні війська зайняли Беррандулес, Монтіяно, Бердіялес, Соморостро, Сан Хуліян де Москез, Альтачес і Кампо дель льос Тіррос.

Національні літаки зістрілили червоний гидроплян, що впав до моря. Червоні літаки збомбардували кілька місцевостей у запіллі, м. ін. Бурґос, убиваючи 18 цивільних осіб і ранючи 21; жертви — це здебільша жінки й діти.

ВАЛЕНСІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

Валенсійське міністерство народньої оборони рішуче заперечує вістку, що його війська уживали боєвих ґазів, бо валенсійський уряд зобовязався не уживати їх.

СИЛА ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

„Дойче Вербайтраґен" подає цікаві дані про силу, озброєння і впливи збройних сил Валенсії. Виходить, що еспанська червона армія має понад 120 бриґад, себто коло 300.000 вояків та коло 12 міжнародніх бриґад — 35.000 вояків. Крім того валенсійська армія має 100.000 новозмобілізованої резерви, себто разом коло 450 тисяч вояків

Демократія, комунізм, націоналізм та українська національна рація.

Одна з найбільших проблем українського буденя — і то однаково у всеукраїнському розмірі, як і в галицькому житті, це вплив сучасного ідеольоґічного замішання, що панує у широкому світі, на наше життя. Остання війна не тільки накреслила нову мапу Европи та повалила престоли й кордони. Вона повалила теж одні будинки ідей та здвигнула другі, і можна тільки сперечитись, чи більші зусилля люди витрачують нині на зміну істнуючих держ. границь чи на накинення світові нового ідеольоґічного змісту. Чи сильніший голос мадярського ревізіонізму і лоскіт валених клявзуль версайського трактату чи твори теоретиків доктрини?

РОЗВИТОК ТА ЗАНЕПАД ДЕМОКРАТІЇ ПІСЛЯ ВІЙНИ.

Здавалося, що упадок трьох більше чи менше абсолютистичних великодержавницьких монархій, з найгіршими автократичними й реакційними традиціями, доведе до великої перемоги ідей демократизму та політичного лібералізму. Здавалося, що тези Вільсона, думка створити організацію всіх держав-народів на засаді їхньої рівности, що гасла „мир без анексій і контрибуцій" та „право самоозначення народів", що врешті реалізація державної самостійности цілого ряду поневолених народів, що все це започаткує нову еру в історії світа, ту світлу еру, яка буде воскресенням ідей народоправства античного світа та найкращих думок, скритих в англійській „великій карті свободи" з 13-го ст., у декляраціі „прав людини й громадянина" з часів французької революції та в усіх актах з часу „весни народів" 48-го року. Демократична република в Німеччині й Австрії, демократичний тимчасовий уряд у Петрограді, демократична Центральна Рада у Києві, перший польський демократичний уряд у Любліні, — і реалізація галицько-української державности на засадах найширшої демократії, — демократія всюди тріюмфувала і як державний устрій і як світогляд, як ідеольоґічна доктрина.

Але прийшов жовтневий переворот у Росії і розпочався ґіґантський похід проти демократії, — який триває по нинішній день. Комунізм, як державний устрій, та большевизм як його реалізація — це був смертельний удар для демократії, тим більше, що в початках свого істнування він орудував низкою найблагородніших гасел демократії. Засада диктатури пролетаріяту стала в дійсности відродженням суспільної реакції у найгіршій її формі. Здавалося спершу, що на Сході Европи демократія вироджується в охльократію і що прийде до зудару між тими двома течіями. Однак на ділі введений у Сов. Союзі, що повстав на руїнах кількох демократичних держав (на руїнах Росії Керенського-Мілюкова, УНР, Грузинської Републіки), — введений там устрій став устроєм олігархії, як панівного гуртка над поверх сто міліонами громадян найріжнородніших національностей, став устроєм, що запевнив владу не то навіть одній клясі і навіть не одній політичній партії, але одній верховницькій кліці та — як нині стоять справи — одній людині, з методами правління, зачерпненими з середновічних зразків, а то й зі зразків з часу мандрівки народів. Комунізм в його усистематизованій московській формі, з його експансивністю та імперіялістичною безоглядністю („світова революція", при одночасному запевненні Росії домінуючого у світі становища), з його ексклюсивністю і непримиримістю, з санкціонуванням гасла „всі засоби добрі, щоб дійти до цілі" та методами розкладати держави й громадянства пропаґандою, яких досі світ не бачив, — все це було не тільки експериментальною новиною в історії державних устроїв і не тільки соціяльною революцією на означеній території, але й революцією у світі понять про етику й мораль, про всі досі устійнені чи оспорювані методи правління, — все воно комітьголовою перекинуло однакову науку про державу як і світ ідей. І все воно мусіло викликати реакцію

РЕАКЦІЯ НА БОЛЬШЕВИЗМ.

Ця реакція виявилась знову у формах, що стали таким самим запереченням поняття демократії як державного устрою і світогляду, як і сам комунізм та большевизм. Колиб річ йшла тільки на ґрунті суперництва ідеольоґічних течій, може форми протикомуністичної реакції булиб инші. Однак тут грали гру ще й такі моменти, як почуття кривди супроти творців версайського трактату, незаспокоєні державницькі амбіції та острах і за цілість держави і цілість нації. Недотримання тайної льондонської умови з 1915. р. супроти Італії, одностороннє розброєння німців, утрата кольоній і инші репресії Антанти супроти німців — це сутні причини устроєвих переворотів у тих державах і народин нових, неістнуючих досі доктрин (Італія, Німеччина, Туреччина, Угорщина). В той спосіб зродився — як реакція на комуністичну небезпеку — італійський фашизм та німецький націонал-соціялізм, в той спосіб також у цілому ряді инших держав прийшло різке заломання дотогочасних демократичних тенденцій. І сьогодні ми є свідками безпощадної боротьби двох крайніх течій двох непримирних і протилежних доктрин: доктрини інтернаціонального комунізму, яка ділить світ на табор праці і табор капіталу, і доктрини націоналізму, яка ставить націю понад кляси і партії, утотожнюючи націю з державою, та яка передбачує будучі зудари між державами — на ідеольоґічній плятформі. З усіх европейських великодержав демократія, як устрій, втримується сьогодні фактично тільки в одній Англії, бо і Франція при пануванні „людового фронту", залежного від підтримки комуністів, та роздирана боротьбою двох крайніх течій, затрачує первісний демократичний характер III. Републики. В той спосіб демократія сьогодні скрізь у відступі, демократія скрізь сьогодні зійшла до ролі теорії одної системи державного устрою і правління, та до ролі світогляду, що не має практичного застосування, а з цим і поваги та значіння.

ВПЛИВ ІДЕОЛЬОҐІЧНОГО ЗАМІШАННЯ НА УКРАЇНСЬКЕ ЖИТТЯ.

Цей стан страшенно погано відбивається на наших українських відносинах. Річ у тім, що з одного боку українська нація, спеціяльно її галицька вітка, по своїй суспільній структурі, по історичній традиції та істнуючому укладі партійно-політичних сил — нація наскрізь демократична, — з другого боку Галичина і її громадянство, зокрема молодь, та вся українська політична еміґрація не є відмежовані від світа китайським муром і підлягають впливові зовнішніх ідеольоґічних течій, звернених своїм вістрям проти демократії. Але не це наше нещастя: нещастя наше у неглибокій політичній культурі, яка від половини минулого століття стомилевими кроками мусить надроблювати століттями втрачений час. Через те наш край і наше громадянство раз-ураз стають тереном просто трагічних непорозумінь. Таким трагічним у на-

слідках непорозумінням була невідповідна інтерпретація понять: революція, конспірація, активізм, чи навіть інтерпретація понять: самостійности, соборности, — врешті цілої низки понять, що належать до політичних наук (що таке політика — тактика — політичний опортунізм —політичний реалізм і ідеалізм тощо).Таким самим трагічним непорозумінням стає сьогодні сліпе наслідування чужинецьких взорів та захоплювання себе зовнішніми ідеями, забуваючи і на вроджені питоменности українського народу і на обективні політичні обставини, в яких український нарід тепер находиться. Очевидно, що такі непорозуміння страшенне прикрі й небезпечні для всякого, хто хоче чи мусить займати становище до всіх зовнішніх подій у широкому світі — виходячи з погляду всеукраїнських інтересів. І тому теба ці непорозуміння і сумніви розвіяти.

І. Кедрин.

(Далі буде.)

Самоволя шкільного інспектора.

На „нормалізаційному“ полі виросла нова квітка. Реалізуючи мабуть резолюції ріжних польських організацій у справі повного знищення українського шкільництва та ліквідації решток нещасного нашого українського учительства, інспектор шкільного району на території львівської шкільної кураторії взиває управителів-українців народніх шкіл (скілько їх ще є?!) та пропонує їм... добровільно уступити зі свого становища і перейти на підвладного учителя. Перестрашений управитель пише прохання, щоб його перенесли, бо якщо ні, то... виринає питання: чи відомо панові міністрові освіти, що роблять підчинені йому органи з нечисленними учителями українцями? Трудно повірити, щоби всякі інспектори і куратори робили натиск на українських управителів за згодою своєї вищої влади. Невже влада хоче доводити до розпуки українське громадянство і до того саме в часі великого міжнароднього напруження? Така поведінка інспектора напевно не причиниться до злагіднення польсько-українських взаємин. Може би пан міністр освіти вглянув у поведінку інспекторів та прикоротив їх самоволю.

—o—

Закон про права ґубернатора Підкарпатської Руси.

Чехословацький парлямент приняв закон про права губернатора і губерніяльну раду. Референтом був пос. Ревай. Крім того парлямент поставив низку побажань до уряду домагаючись, щоб уряд скликав якнайшвидше парлямент на нову сесію, щоб місцевими людьми обсаджувано всі місця на Підкарпатській Руси, щоб відкрито лікарську й адвокатську палату, щоб засновано дирекцію залізниць, почт, вищий суд і т. д.

В мотивах до згаданих законів конституційно-правний комітет стверджує, що Чехословаччина щойно починає здійснювати свої обовязки супроти підкарпатських „русинів“. Далі стверджує, що мова підкарпатських „русинів“ означується як мова „українська“, „русинська“, „підкарпатська“ або „домашня мова народу“. Вкінці говориться, що конституційно-правний комітет дійшов до того погляду, що всі ці поняття покриваються означенням: „малоруська мова“, бо народня мова „підкарпатських русинів“ є безумовно „малоруською мовою“.

Дивні порядки на Лемківщині.

Одна картина зі збірної громади.

Хто читає пресу, міг би подумати, що на Лемківщині, як „на Шипке“ „всьо спакойна“. Тимчасом на цій землі йде „реґіональна“ політика, що сотками дрібних перешкод, колод і зайвих завотнень звернена проти одного: проти українців. Спільним фронтом йдуть усі верстви польського громадянства і всі його установи, м. іншим і самоуправа, що мала уможливити самодіяльність місцевого населення. Як вона виглядає у практиці, про це найкраще один з багатьох, такий факт:

Села Залуже й Війське, пов. Сянік, що є продовженням одне одного і мають спільну 6-клясову школу (очевидно утраквістичну) від трьох років даремно побиваються, щоби цю школу збудувати і не жалують грубих коштів на це. Ситуація така, що старий місцевий шкільний будинок не може помістити навіть половини дітей: 6-а і 7-а кляса школи находяться в піднанятому далеко віддаленому від Військa, приватному пансіоні „Папроць“ (до речі — 1 кімнатка, що її господиня вже виповіла), дві кляси находиться в переділеній на дві кімнатки театральній салі місцевого Народнього Дому, а інші кляси у шкільному будинку. За салю в Народньому Домі не платять комірного 200 зол. річно вже від кількох літ, зате власниці пансіону „Папроць“ платять.

Друга дія: громада Залуже продає за 2.000 зол. приватній жидівській фірмі шматок громадського, здогадно нафтового терену, а громада Війське має на таку менш-більш суму державних облігацій. Волосна рада рішає будувати для Залужа-Війського велику школу, точніше розбудувати істнуючий будинок. Війт збірної громади Сянік, Мечислав Волінський, забирає від обох громад згадані гроші, а крім того обі громадські ради підписують на рахунок будови вексель на 2.000 зол. Оба села дають стокільканацять підвод даром, привозять 20.000 цегол і 2 вагони вапна. Кінець, точка, павза. Другий рік кінчиться, як цегла мокне на дощі і на піддашу шкільної шопи, вапно псується, вексель лежить у збірній громаді (може пішов далі?), пляни готові. Ні пес не гавкне. Діти далі ходять — з одного села на кінець другого і навпаки. Дедалі вапно буде вже нідочого, а втаємничені кажуть, що п. Мечислав Волінський тому не будує школи, бо Військe і Залуже свідомі українські села та ще й тому, щоб не звільняти салі Народнього Дому. Дрібча, але характеристична справа: щоб дошкулити селянам.

Третя дія: Гроші за проданий у гром. Залуже нафтовий терен (2.000 зол.) бере спершу від купуючого Мечислав Зволінський. На засіданні громадська рада Залужа призначує з цих грошей голосами всіх радних (14 українців і 5 поляків) на внесок пароха о. Андрейчика 250 зол. на докінчення спільної для обох громад, положеної коло спільної церкви, захоронки. Відповідний протокол з засідання йде до Повітового Виділу до Сянока. Відкидають. Мандрує рекурс до воєвідства і знову відкидають. Виходить, що громадська рада не може всіма голосами рішати навіть про десяту частину свого прибутку. В мотивах староство подає, що давний війт Залужа взяв назад подання (?) у справі признання згаданих 250 зол. Війт заявляє, що ніхто його про це взагалі не питав. 100 зол. на рекурс до Найвищого Адміністраційного Трибуналу захоронка не має. І мимохіть насувається питання: чи це самоуправа? Але таких питань можна ставити десятки.

Четверта дія: Минулого року відбулося під Ліськом широко реклямоване „Свенто праци“. Треба побачити дорогу до Ліська, щоб зрозуміти, чому так багато про це писали. Властиво дороги нема, лише море болота, гора — яма, гора — яма в безконечність, без ровів і мостів. У Військім є теж така дорога, де їдучи возом — рискуєте життям, кіньми, колесами. Люди з Залужа й Війського — яких 150 осіб — пішли на цей „патріотичний“ ширварок. Обіцяли їм за те вагон цементу на направу дороги у Військім. Мечислав Волінський, війт збірної громади, дав навіть слово у хаті о. Андрейчика при свідкові, інжинірові з воєвідства, що дасть для Війського вагон цементу. І дійсно цемент прийшов, цілий вагон, але Мечислав Волінський забув свою обіцянку і відіслав його куди інде. Певно. Навіщо громаді Військe, що має Народній Дім, кружок „С. Г.“, „Просвіту“ — дороги? Люди можуть далі ламати вози, голови і т. д.

Дрібні події і з одного-двох лише сіл. На жаль таких сіл є сотки на нашій землі, над якою роблять експеримент і яка свою трагедію замкнула вже в самій своїй назві: Лемківщина.

Так, лише залізні нерви, вроджене завзяття і шляхотна впертість, привязання до Церкви й народу нашого лемка витримує ці події, що йдуть дрібними, болячими ударами по всіх селах тієї землі.

А. К.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Зїзд матуристів з передбуревійного чвертьстоліття у Перемишлі.

(1912—1937).

Гарячий літний день мигнув попри нас, як нетривка, невловна картина на екрані. Ще блимає блудним вогником у нашій памяті якась усмішка, ще мерехтливою жаринкою спалахує якийсь дотеп... ще мягко-тепло хлюпне нам у груди якесь дружне, палке і щире слово, але нестримна хвиля часу пливе і несе зі собою і ці жаринки і вогники блудні та сполікує буднем мягку, теплу хвилю почувань. Залишаються спогади і рефлексії.

Зїхалось нас небагато. З 80-ти кількох давніх товаришів засіло до витертої і надгризеної не так зубом часу, як студентськими колупайками — шкільної лавки не більше, як дві десятки. Велика, божевільна хуртовина закрутила нами, як млинський камінь зерном, стерла на муку і розвіяла по світу, а те, що залишилось, неподібне на давне.

Але ці, навіяні легкою мелянхолією рядки не є відбиткою того гарного і милого дня нашої дружньої зустрічі. Це радше жаль за тим днем, що промайнув мов милий, але дуже короткий сон. Бо й мелянхолії цього дня між нами зовсім не було. Хіба що сердечність часто межувала зі сльозами. Основним тоном того дня була бадьорість. Відчувалось, що кожний з приявних товаришів ще при повноті сил і що ніхто з нас не збирається резиґнувати з життєвих змагань ні за добро особисте, ні за добро загалу...

Після читаної Служби Божої у ґімназійній салі відспівали панахиду за померших професорів і товаришів. Зложений поихапцем хор спі-

вав гарно і з глибоким зворушенням. Службу Божу відправляв один з товаришів старшого річника, бо рівночасно з нами зїхались теж товариші, що 30 літ тому склали тут матуру. Вони відбували свої наради в окремій салі.

По скінченні панахиди зібрались ми в одній зі саль і давній господар нашої кляси проф. Демчук (тепер вже на емеритурі) відчитав катальоґ з відділів А і Б. При кінці відчитування явився тов. о. Гайдукевич, а пізніше тов. о. Величко. Їх привитала кляса вигуками і сміхом. Якжеж було не сміятись, як вони зовсім по своїй давній звичці „спізнились на годину“. Гомеричним сміхом і веселими жартами привитали ми теж товаришів: Грабця і Жегліна, що їх на підставі реляцій перемиського альманаху виданого з нагоди 40-ліття істнування ґімназії, вважали небіщиками, а вони зявились зовсім здорові між нами. З прибувших товаришів було двох адвокатів, 1 лікар, 1 господар, 1 письменник, 1 держ. урядовець, а решта священики.

Сердечними словами привитав нас проф. Демчук. Натякнув про важкі обставини, серед яких опинилось наше покоління і про ті великі завдання, що на нас тяжать. Уперта і послідовна праця на всіх ділянках нашого громадського життя мусить залишитися законом і на дальше. Професорові Демчукові відповідав не менше сердечно й тов. о. Бачинський. Дякуючи за щирі слова і за той провід, який нам дали всі ті наші світлі педагоги, що вже одійшли від нас, як Авдикович, Ярема, Крушельницький, Прислопський і інші.

Після цього відвідали товариші господарські уладження Дівочого Інституту і недавно заснований музей т-ва „Стривігор“. Спільною знимкою закінчили ми першу половину дня зїзду.

В год. 2-ій пополудні засіли до спільного обіду в одній зі саль ґімн. Інституту. За уставленими в підкову столами пішла весела ґутірка. Правда обід був не бурсацький, одначе настрій був більше бурсацький, як справжній бурсацький. До обіду, крім нас усіх засіли з нами тільки два наші професори: Мануляк і Демчук і теперішній директор ґімназії Степан Шах.

Одначе не бракувало в часі того веселого обіду і поважного слова й думки. Між ін. ми виринула думка, щоб відсвяткувати 50-ліття істнування тутешньої ґімназії. Покищо не устійнено ще ніякого проекту. Переведенням цієї справи займеться окремий Комітет. Учасники зїзду згадали, що Лемківщина прокидається і що 30 кількох сільських хлопців з Лемківщини зголосилось до бурси й до ґімназії, що очевидно треба їм прийти з допомогою.

В часі того обіду понеслись палкі поклики за тим, щоб не розбивати громадського життя, не розпорошувати й так розбитих сил сліпою безпощадною наганкою одних на других, сліпим партійним, чи ідеольоґічним фанатизмом, бо тим фанатичним взаїмним поборюванням абсорбуємо всі сили, що їх треба звертати на боротьбу з чужим наступом. Є справи й ідеї, які повинні обєднати нас усіх без огляду на те, яких ми поглядів партійних, як от хочби ґідність нації і людини. „Айнцель ґеґен, ґемайнзам шляґен“.

Адже це божевілля вважати і клеймити кожного, „хто не думає так, як я“ зрадником. Заняті боротьбою зі самими собою не бачимо, що діється кругом нас.

З жалем розставались ми зі собою, але розставались з тим, що незабаром зїдемося знову.

Померших наших Товаришів вшанували ми повстанням із місць, тим, живим, що з ріжних причин не могли приїхати на наш зїзд пересилаємо оцею дорогою наш дружній привіт.

—o—

Комендант оборони Мадриду перейшов до національних військ?

Кореспондент аґенції „Юнайтед Прес“ подає на основі доброго джерела, що комендант оборони Мадриду ґен. Міяха перейшов французький кордон, щоби підпорядкуватися еспанському національному урядові.

Одному граничному сторожеві ґен. Міяха заявив, що він переходить до національних військ не для власного інтересу, лише для добра батьківщини. Він вірить у перемогу національних віськ.

Тенерифська радіостанція потвердила цю вістку.

Ф. АЛЯХНОВІЧ. 3

7 літ на Соловках.

МІНСЬК.

КЕЛІЯ У ПИВНИЦІ.

Двері затріснулись, ключ заскрипів у замку.

Я розглянувся у своїм новім помешканні: колись пивниця, підлога з кепсько допасованих цеґол, у вікні під стелею крати, майже всі шиби вибиті, у стіні якісь діри таємничого походження.

Зимно. Я закурив папіроску (папіросок мені не відібрали) і почав мандрівку по келії, від стіни до стіни, від кута до кута, як зачинений у клітці звір. Навала думок бурлила у голові. Я ще не міг зрозуміти свого положення, защо, з якою метою мене арештували, бо тоді я ще не впав на думку, що мене спровадили до СССР провокаційно.

Замісць широкої культурної праці на Совітській Білорусі, яку обіцювали мені перед моїм виїздом, — тісна келія у пивниці з вибитими шибами. Втомлений думками і мандрами по келії, я сів на тапчані, що був єдиним меблем у тій дірі. Я пробував заснути. Вирвав з долівки дві цеґли, поклав під голову і витягнувся на такому ложі. Але доймавий холод примусив мене знову схопитись та продовжувати перервану мандрівку замкненого у клітці звіра.

Мені принесли в алюміновій мисці чаю і кусник цукру. Я хапчиво випив теплу теч.

Вечером перевірка.

— Як почуваєтесь? — спитав іронічно чекіст. — Зимно, що?

— Чи довго тут сидітиму? — я відповів запитом на запит.

— Ні, недовго, кілька днів... — вспокоїв мене чекіст.

Дійсно, по двох днях тієї „карантанни“ мене перевели до іншої келії, яка мала дерев'яну підлогу, цілі шиби, та меблі: крім тапчана ще стіл і два таборети. — Тут було тепло.

МІЙ ТОВАРИШ.

Я сидів уже не сам: мене привітав тут якийсь вязень понурим поглядом.

Ми розбалакались. Мій понурий товариш недолі був старшиною одної із сусідніх держав. Він кермував розвідкою на прикордонному відтинку. Дістався до совітської вязниці таким робом:

Мешкав недалеко границі. Рік тому, в один зимовий вечір, зголосився до нього один з його розвідчиків, що мешкали по совітському боці, буцім то за інструкціями. Підчас їх розмови, користаючи з того, що двері не були зачинені на ключ, вдерлося до помешкання вісім озброєних людей в уніформах ГПУ. Нападений, додумуючись зради, вихопив бравнінґ і почав стріляти до напасників, при чому одного з них зранив. Але вони кинулись на нього, спутали, збили прикладами рушниць, забрали архів та виволікли свою жертву на совітську сторону. Присутня при тій події жінка вибігла з кімнати, щоб заалярмувати поблизьку військову станицю, але заки вояки вхопили за зброю і скочили на відсіч, напасники з своєю жертвою вже наближувались до ліса, положеного на совітській території. Вояки не могли стріляти за втікачами, бо при вечірнім сумерку легко могли поцілити свого старшину.

Все це було ділом кількох хвилин.

Збитого, приголомшеного несподіваним наскоком, заволікли до найближчої станиці ГПУ, поганяючи перед себе ударами прикладів.

Схоплений знав, що жде його. Погрозами, обіцянками та цілим апаратом засобів, якими для таких цілей розпоряджає ГПУ, зуміли стероризувати вязня в той спосіб, що він видав усіх своїх співробітників, які мешкали на совітській території.

Держава, якої був громадянином, не могла інтервеніювати у тій справі, бо від вязня вимусили зізнання на письмі, що він... добровільно перейшов границю!

У Мінську відбувся суд. На лаві обвинувачених засіло кільканацять осіб. Двох зпосеред них засудили на кару смерти, інших на ріжні терміни вязниці (здебільша на 10 літ), а головному героєві процесу зогляду на його „щире признання до вини та покаяння“, виміряли найлекшу кару — 5 літ вязниці.

Однак засудженець знав, що судовий присуд не обовязує ГПУ. Добре знав, що сьогодні засуджений на 5 літ вязниці, завтра може бути розстріляний на підставі присуду ГПУ. Тому жив у вічній непевности завтрашнього дня. Нераз, коли помічник коменданта Вавілов, який виконував у мінському ГПУ функції ката, заглядав до нашої келії, мій товариш запитував його грубашно, маскуючи внутрішній спокій:

— Ну, як думаєш, Вавілов, чи мене розстріляють?

— Деж там... — відповідав запитаний.

Взагалі Вавілов відзначався добродушністю і старався завжди підтримувати серед вязнів погоду духа. Гадаю, що ідучи на місце екзекуції, ще тут старався додати делінквентові відваги, клепаючи його по рамени:

— Ти, брате, не журися... Це нічого страшного... Воно так, якби ти їхав до дентиста: одна мить, а потім нічого... добре...

(Продовження буде).

Літературна сторінка.

Обновник новітньої шведської літератури.

А. СТРІНДБЕРГ.

Чужинна преса пригадала 25-ліття смерти Августа Стріндберга. Це не тільки велике прізвище в історії шведської літератури, а прізвище европейське. — Стріндберг дав уперше деякі модерні зразки на пів автобіографічної повісти та сильно реалістичної драми, за якими згодом пішли інші. Стріндберг — найбільший новітній шведський письменник; від нього шведська література починає нову добу. Чотири головні впливи заважили на цій літературі в її новій добі: твори англійських фільософів і вчених Дарвіна, Спенсера і Міля, французький реалізм в особі Золі, праці данського критика Брандеса і норвеська драма в особах Ібсена та Бернсона.

Йоган Август Стріндберг — всесторонній, незрівноважений, дуже оригінальний письменник. Ур. 1849. р. у бідній родині, зазнав змалку злиднів. Скінчивши університет в Упсалі став гімназійним учителем Один багатий лікар заопікувався ним і допоміг йому скінчити медицину. Його перші літературі спроби були драматичні — у 20-му році дебютував віршованою трагедією, у 21-ому вже бачив одну свою песку на І. дію на сцені. Два роки був журналістом у Стокгольмі, після чого дістав місце бібліотекара в королівській бібліотеці.

У 1874. р. дає свою першу велику песу „Майстер Ольоф" і сатиричну повість „Червона кімната". За цим пішли драми „Секрет Гільдії", „Подорож Ліко Перса", „Жінка пана Бенгта". Імя зєднав собі у 1882. р. своїми „Шведські недолі та пригоди". У 1875. р. познайомився з жінкою офіцира, з якою два роки пізніше оженився — Сірі Врангель. Це нещасливе подружжа (дволітнє) мало величезний вплив на творчість Стріндберга — почування любови перемінилося в ненависть до всього жіночого роду з ознаками манії. Свої молоді роки він описав у книжці „Син служниці" і своє подружжя у „Сповіді дурня".

У 80-их рр. Стріндберг жив у Парижі та Швайцарії, де поцікавився життям селян (новелі „Здійснені утопії", 1885. р.). У книжці „Оженений" гостро нападав на подружжя; його песи „Батько" та „Панна Юлія", що й досі не втратили на своїй драматичній силі мали ту саму тему: атаки на вроджені хиби жінки. Безпосередньо після цього С. дає чудові побутові повісти „Люди на Гемзо" і „На далеких шхерах". У тому часі він має великі матеріяльні труднощі, нездужає і проявляє ознаки умової недуги. У 1891. р. жениться удруге з віденкою Фрідою Уль, з якою теж дуже скоро розходиться. Вона видала минулого року прецікаві широкі спомини про Стріндберга, написані дуже спокійно.

Важкі духові переживання С-а відбилися в його творах „Інферно", „Леґенди" і великій алегоричній драмі „До Дамаску". У тому самому часі написав він іще дві песи „Адвент" і „Злочини, самі злочини" і звернувся до історичної драми, в якій дав першорядні сценічні твори такі як „Ґустав Цаза" і „Ґустав Адольф"; поруч них писав іще символічні песи. У 1901. р. величезний успіх мала його песа „Великдень" і реалістична траґедія „Танець смерти". Від 1907. р. дав він низку пес для нового „Інтимного театру", що повстав у Стокгольмі, між якими найкраща „Примарна соната". „Свято новозбудованого дому" у 1906. р. присвячене враженням його третього подружжя з акторкою Боссе. Із творів останньої його доби найчільніші „Сам" і „Блакитна книга". Стріндберг помер у 1912. р.

Останнє збірне видання творів Стріндберга має 55 томів. Література про нього багата не тільки у скандинавських мовах; є теж численні студії критиків англійських, німецьких і французьких. Стріндберг визначався фаховим знанням у медицині та хемії і якийсь час навіть носився з думкою присвятити себе науковим хемічним дослідам. Підчас сильної нервової недуги він звернувся навіть до окультизму; середнєвічні містики, головно Свебендорг, мали на нього великий вплив. Стріндберг мав сам величезний особистий вплив на цілий ряд европейських письменників, з якими мав нагоду ближче жити. Дуже цікаву характеристику Стріндберга подав Пшибишевський, що якийсь час дружив із ним.

м. р.

Степова стихія у польського поета.

ПОЕМИ ЛОБОДОВСЬКОГО.

Сучасна польська поезія стоїть безперечно на дуже високому рівні, із величезним просто досвідом та технічною майстерністю — тим неменш, коли приглянутись ближче її духовому змістові, бачимо, що вона надто часто попадає в сліпу вулицю. В порівнанні з попередніми періодами розвитку, окресленими та яскравими, сьогочасна усеж занадто надуживає майстерности слова для нераз благенького зміту, абож почувань життєво неоправданих, де вутрічаємо і якусь розгубленість. Є це немов утома по великому зусиллі тої доби, що змагала до відбудови сучасної Польщі. Осягнута мета показалась у реальному житті зовсім малопоетична, тож утеча в абстракцію й беззмістовність начеб то оправдана.

Молода сучасна поезія розвивається у широких рямках, що їх дали два напрямки, т. зв. **скамандрити,** очолювані Тувімом, Вежинським та Лесьмяном, що всі в останніх роках випустили цінні збірки, і, з другого боку т. зв. **авангардою,** групою нині вже не такою голосною, як давніше, де такі поети, як Пайпер чи Пшибось безумовно варті найбільшої уваги, та що дають вірші, які розминаються із суттєвим покликанням поезії: помагають нам сприймати життєві враження між свідомим і підсвідомим. У них, навпаки, є щось із нових загадок, які треба щойно розвязувати і позатим брак у них якоїсь „людської" струни. На цьому саме тлі наймолодша поезія мала змогу формально удосконалитись, та водночас не зуміла ще знайти для своєї форми якогось конкретного змісту. „Чистість" поезії стає в них майже хемічна, а відомо, що чистим киснем дихаємо хіба з сифонів у стратосфері, де людина перебуває виняткове.

Серед молодших своїм широким тематичним засягом у майже епічних рямках, актуальністю проблем, що ворушать нашу добу катаклізмів, не згадуючи за значні поетичні прикмети, на зовсім окреме місце висувається нині поезія Юзефа Лободовського, що відомий у нас, як перекладач Шевченка. Його остання збірка „Демонам ночі", замітна для нас хоч би тим, що в ній багато українських мотивів. Тут Лободовський сам уродженець України, немов би продовжав ту поетичну школу, що в польській літературі названа „українською" та що звязана з рядом імен від Мальчевського та Залєського до Івашкевича, яких творчости надає своєрідного кольориту українська земля. Цей кольорит яскраво виступає і в Лободовського; неуговтана стихія степу є в нього домінантним мотивом.

Степ цей сприймає поет безумовно правдиво, хоч дуже своєрідно, у спосіб, що щораз то рідше трапляється в українській поезії. У нього степ, де у зловісну ніч встає тінь хижацького косога, якийсь проклятий чорторий, без шляхів, з незагнузданою козацькою волею — образи для українських поетів, так сказатиб, історично вже безперспективні із своєю неоформленою стихією Кармелюкія. Мимоволі нагадується вчасний Бажан, що так само стихійно починав сприймати степ, із наметами та ватрами, кобилячим молоком і татарською кровю — та що скоро включив себе в історичне коло, дійшовши до символічної замурованої брами Рафаїла Заборовського. Розуміється, що за таке, а не інше трактування українського сюжету булоб невміснем мати якісь претенсії саме до польського поета, тим більше, що неуговтана психіка степу здається органічна для автора. Можливо, що саме ця органічність сприймання зявищ, цей відгомін таки рідної авторові землі саме боронить його перед будьякою „історичною перспективністю", яка в польського поета в даному місці ледви чи моглаб висловлятись інакше як побренькуванням карабелею кресового лицаря.

Дуже цікаве в тих поезіях те, як у них відбилися ті ідеольогічні злами, що їх перейшов поет. Він, як відомо, рахувався свого часу одним із перших поетів лівого фронту. Розчарування було зовсім „хвильовівське". Поет писав в одній статті: „Не бачу ніде прапору, під яким можнаб накласти головою, не чую слів наказу. Чую вереск ярмарку, де купа хитрунів ліцитується в любові до пролетаріяту.. Не називайте того героїзмом". Цей період сумнівів та розчарувань подає поет у „Вільній Землі":

ГОЛОС З ЛІВА.

Свобідні змірим степи. Свистом у неба синь.
Співом заліза і міді розірвем мовчання нависле.
Багатства підземні нам вислідить холод обчислень,
Приборкає вири ріки. Там, де козацька лінь
Між островами веслом гребла по затоках Дніпрових,
І дим запалених сел розогнював зорі бліді,
Там палає полумя домен.
Повстань, самотній — гляди:
Цей переможний труд потребує і твого слова.

ПОЕТ.

Знав я ті втішні слова. Прокидався світ весняний.
Тріскали перші бруньки. Переповісти це годі.
Зза непорушених крат вітер вривався вільний,
Волосся з чола відкидав і нетерпливо стопи.
Ти, віро дурна, тоді, у найкращім вояцьким поході
Була мені збройним окопом.
Далі комоню вірний! Проїдь же, не полохайся!
Гордо тиша одна відповість голосів тих луні
Тобі лиш відомий сум, що в тополях пустих заховався
Чому додолу схиляє юнацькі чола
Тінь від кургану,
Де в збитій з дощок труні
Заснув Хвильовий Микола..

Але поет так і не дає відповіді на ріжні пекучі проблеми; з його боку це водночас ознака поетичного такту. Вдача безперечно „героїчна" (що назагал досить рідке в сучасній польській поезії), вона носить на собі при цьому сильні риси песимізму. Ціла історія світу і людського істнування для нього тільки скривавлений образ, де „заки людина достигне і заткне на землі свій знак, гинуть тисячі поколінь перед статуєю фетиша". Не інакше виглядає й майбутнє, яке всеж поет приймає мужньо:

Радістю смерти й життя витаєм тебе усміхнені,
Заглодо, що йдеш за нами...

Як бачимо, майже апокаліптичний тон і цікаво порівняти його трагічне напруження із подібним в українській поезії, де саме в тих катаклізмах шукає вона не так заглади, як скоріше хоче звільнитися від проклятого сплету обставин, що гальмують кожен життєвий вияв нації. Все це в поезії справа духової постави.

Демони ночі, що тривожать і мучать поета у степових чорториях, це всі ті його сумніви, що раз-у-раз вибивають йому з рук зброю і яку він хапає знову тоді, коли побачить привид власної малини у світі, де всеж треба бути переможцем. Гамлет у потрійному панцирі.

До найкращих речей у збірці належать „Золота леґенда", присвячена Вежинському, „На смерть повішених українців" та „Пісня про голод":

Бродять дружини тіней. Вижерті віспою лиця.
Тріскають губи у спеці. На стопах кров.
Пожар козацьких станиць під віялом вітру веться.
Розятрює спогад поразок, походів недавних.
В пошум дерев надмогильних вплітається знов
Жалібний плач Ярославни..

С. Гор.

Хроніка.

КОНҐРЕС ПЕНКЛЮБІВ.

Від 21—26 червня радив у Парижі зїзд Пен-клюбів під проводом відомого франц. повістяра Жіль Ромена. На денному порядку були такі головні реферати „Сучасний стиль теперішньої літератури" Томаса, „Майбутність поезії у новітньому світі" — Габріеля Аадіао, „Критична виміна між ріжними народами" пані Гобман і „Про чисту поезію" Франца Верфеля. На засіданнях промовляли — Джеймс Джойс про нові авторські закони, Я. Б. Прістлі про основи Пенклюбу у звязку з організацією духової праці, далі Карло Чапек, Г. Ферреро, Фойхтвангер, Марінетті, Пієрар, Франц Геллянс та інші.

ДРІБНІ ВІСТКИ.

Цьогорічну літературну нагороду паризької „Ренесанс" призвали Жоржові Реєрові за повість „Магазин переодягнених". Реєр — дешикар.

Московський письменник Погодін увів у своїй новій песі „Чоловік із крісом" уперше Леніна як дієву особу; песу виставить театр Вахтангова.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Пімста фараонів.

„Хай згине рука, яка підніметься проти мого трупа. Хай пропадуть всі, що зазіхнуть проти мого імени, проти мого образу, проти мого діла. На сковороду мого батька Амона впаде, хто зневажить мою святиню. Бійтесь мого батька Амона, нещастя стоїть до життя близько. Це моє прокляття, це моя пімста, яку я добре передумав і замкнув в моїх грудях на віки вічні“.

Таке закляття (в перекладі проф. Мадрюса) знайшла археольогічна експедиція на грудях мумії фараона Тутанхамона. В наш матеріялістичний вік, вік гроша й механічної сили, ніхто не вірить в закляття й сучасна людина зі скептичною посмішкою дивиться на таку увагу до засобів чародійства в минулих культурах; не зважаючи на всі печати вона вириває з вічного сну на світло Боже мумію князя, що перед 3.500 роками був богом і пострахом для багатьох міліонів своїх підданих. Що таке закляття? Байка, забобони. Але...

Мумія мститься

Геніяльний провідник археольогічної експедиції, льорд Карнарвон, що 10 років невсипущої праці затратив на те, щоб знайти могилу Тутанхамона, коли її, повну всяких дорогих скарбів, відчинили, але ще гаразд не розібрали, загинув цілком несподівано від укусу якоїсь невідомої мухи. Невідомої, бо науці відомі комахи, що переносять ріжні тяжкі хвороби, як муха це-це, переносець сонної недуги, комар анофелес, переносець малярії та інші. Але такої комахи, щоб від її укусу людина в короткім часі вмирала, ви не знайдете в підручниках ентомольогії. А й ще дивніше: за Карнарвоном пішли „на сковороду батька Амона“ один за другим члени експедиції: Джордж Джей Гулд, Вулф Джоль, Даглес Рейд, що його смерть спіткала якраз в той мент, коли він збирався просвітлити мумію фараона рентґеновим світлом, та кілька менших членів експедиції. Пішли також присутні при відкриттю могили відомий професор египтольогії в Коледж де Франс, Казанова, та славетний, найбільший з суч. знавців Египту, Жорж Бенедіт. Останній їдучи до Египту сміявся над забобонами, але сміх йому не поміг. При тім кожний помирав несподівано, все з якоїсь дрібної, незначної причини.

Вкінці загинула й удова по Карнарвоні, пані Карнарвон, що після смерти чоловіка перебрала на себе дальше кермування експедицією. Загинула, що найцікавіше, знову від укусу якоїсь невідомої комахи. Австрійський кореспондент в Парижі Бенедек наводить з цього приводу випадок, як раз перед війною вибране товариство туристів, відомих людей, зібралось, щоб оглянути могили фараонів: Барес, Пер Боден, Гюре, Гальтьє, Казеля, Адам та Тері. З них за короткий час залишився в живих один Тері, що його телеграфічно відкликано до Парижа скорше, ніж він мав нагоду подихати повітрям підземелля фараонів.

І Ковчег Завіту вбиває.

Французький лікар і відомий египтольог Мандрюс, знавець таємних доктрин правічного Сходу, каже: „Відразу, коли відкрито могилу Тутанхамона, на кілька місяців перед першою трагедією, знав я, що так буде й попереджав про се виразно й рішуче в „Матен“. Я міг нещастя пророкувати, але зясувати його не можу“. Святе Письмо розповідає про Ковчег Завіту, що коли до нього необережно наблизились сотки левитів і священників, вони попадали мертві, немов поражені громом. Мадрюс гадає, що Ковчег належав в Египті до культу Амона і що його жиди звідтам викрали. Великий ґеній медицини Пастер казав:

Тільки для простакуватої людини вистарчають ясні і раціональні поняття. Люди старовини стояли на вищім щаблі, ніж ми, бо вони поза зовнішнім явищем бачили таємну силу, яка лежить в середині речей“.

На бруках европейських вулиць сміється людина, що вміє закрутити авто, із словесних формул та заклять; а там, на березі правічної піскової пустині, сміються 1000-літні гієрогліфи на ґранітових плитах з европейської людини, з її дрібними та скермованими на нинішній день інтересами, з її дрібною уявою зарозумілого шофера: смерть свою знайде той, хто переступає священі кола Скарабея!

Лови на льва під... Парижем.

У Вокресоні літнищі під Парижем трапилася оноді трагікомічна подія. Пекар Пажіс, який ішов рано до праці, побачив недалеко залізничої стації у ранішній мряці якусь звірину, яка видавалась йому великою собакою. Пажіс зігнувся, підніс із землі камінь і жбурнув ним у „собаку“, яка ґрізно забурмотіла і відвернулась.

Переляканий пекарчук кинувся втікати, бо у заспаній собаці пізнав молодого льва. Прохожі, яких зранку небагато ще було на вулиці, пустились втікати. Хто домів, хто на паркан а хто на придорожнє дерево. По цілім місті почали поширюватися сплетні, що зі звіринця втекли 3 льви, 5 львів, 10 львів. До жандармерії почали телефонувати з ріжних сторін міста, що є ранені, убиті.

Відсіч.

Під цю пору був у жандармерії тільки один диж[у]рний жандарм Франштетер. Справитися з десятьома львами не мав він надії, але взяв у руки зброю і пішов рятувати місто від загибелі.

Льва знайшов ще на тім самім місці, де покинув його пекарчук. Побачивши узброєного чоловіка, лев приляг до землі і почав махати хвостом. Жандарм підійшов до льва, схопив його за гриву і завів на станицю жандармерії, де лев залишився аж до вияснення цілої справи.

Відки взявся лев?

Найцікавіше те, що невідомо, звідки лев взявся. В околицях Вокресону мандрівні звіринці зовсім того дня не проїздили. За львом ніхто на станицю не зголосився. Імовірно був він приватною власністю, та мабуть привіз його собі хтось з кольоній. Якщо по льва ніхто не зголоситься, його передадуть до Венсенського зоольогічного городу. Найбільше настає на те жандармерія, бо льва треба кормити кониною на державний кошт, а кредитів на таку ціль жандармерія не має.

Живий покійник із Сен Жермен.

Ми вже повідомляли про математика Жана Пріфера з Мецу, який стратив память, якого від кількох літ уважали покійником.

Він не вмів пояснити яким чудом він попав до Сен Жермен і що з ним діялось в останні дні. Всеж таки він подав своє прізвище: Жан Пріфер з Мецу. Воно так дивно склалось, що справді кілька літ тому якийсь землемір Жан Пріфер з Мецу покінчив самогубством і його поховали як Жана Пріфера, математика.

На третій день після віднайдення правдивого Пріфера приїхав до сенжерменської лічниці летун Люсієн Пріфер, син землеміра і заявив, що знимка чоловіка знайденого в Сен Жермен справді нагадує його батька. Летуна завели до кімнати недужого а він побачивши Жана Пріфера скрикнув:

— Цеж він! Це мій батько!

„Живий небіжчик“ довго придивлявся до гостя не виказуючи при цьому найменшого зворушення.

— Батьку, ти не пізнаєш мене? — вперто допитувався син.

— Я шукаю... я шукаю...

Такими словами й досі відповідає недужий на всі запити шпитальної прислуги. Люсієн Пріфер рішуче заявляє, що невідомий зі Сен Жермену це його батько і мабуть не помиляється.

Одначе виринає питання, хтож в такім випадку покінчив самогубством і кого поховали під прізвищем Пріфера у Мецу?

———o———

ЛІТАК І ПАРАСОЛІ.

Минули вже ті часи, коли найважнішим предметом в подорожі був... дощівник. Коли бувало хтось, що виїхав з Коломиї до Львова застав у Львові слоту і забув при тім забрати зі собою парасолю, немав іншої ради, хіба вертатись назад до Коломиї по парасолю.

Правда, минули вже нині ті давні добрі часи в добі залізниць і літаків, а всеж таки замилування чи пак призвичаєння до парасоль залишилось ще дальше. Найкраще свідчить про те спис знайдених предметів, що їх забули пасажири французьких ліній.

Між рукавичками, книжками, валізками і течками найбільше число творять по давньому парасолі. Найбільше парасоль забувають ці пасажири, що їдуть із північних околиць Франції на сонячне полудне. Літак і дощівник — два символи людського поступу й консерватизму.

———o———

ЧУДОДІЙНИЙ РЯТУНОК ДИТИНИ.

Прохожі льондонського передмістя Воллдеворт були недавно свідками жахливої сцени. На вулиці зібралось збіговище людей а посередині стояла 11-літня дитина, яка злетіла на вулицю з мешкання, положеного на третім поверсі.

Таке нещастя трапилося малому Альбертові Бекер. Коли прохожі побачили на вулиці лежачу дитину, кинулись усі прожогом до хлопчини і дехто пустився шукати лікаря, який теж негайно надбіг. На превелике диво, лікар не запримітив на хлопчині ніяких ран крім малого незамітного потовчення. Всеж таки лікар велів покликати шпитальне авто, щоб переконатися, чи хлопчина не має якихсь внутрішних ран чи потрясень. Одначе хлопчина не хотів навіть чути про те, щоб їхати до шпиталя. Мама доручила йому пильнувати малу 3-літню сестричку і він мусить своє завдання виконати. Таку відповідь дав він лікареві і зірвавшись на рівні ноги шмигнув до дому. Родичі, які щойно по його повороті довідались про цілу пригоду, завезли хлопця негайно до лічниці; але лікарі по докладних оглядинах малолітнього пацієнта заявили, що хлопчина на превелике диво вийшов з цілої пригоди зовсім ненарушений.

МЕДВЕДИЦЯ ЯК ПІСТУНКА.

Недалеко місцевости Брусса над Чорним Морем відбувалися недавно великі лови на медведицю, яка ширила спустошення в цій околиці. Медведиця вибігла на становище мисливих в цій хвилині, коли з лісової гущавини вибігло молоденьке дівча й кинулося на счудованих ловців.

Дитина почала гризти, копати і кидалася на кожного ловця зокрема. Після першого збентеження мисливі зорієнтувалися в ситуації і зловили дівчинку, якої обросла голова та горляні тони робили наскрізь враження дикунки.

Дівчинку забрали разом із медведицею до Брусси і там повідомили владу. По розслідах ствердили, що дівчинка є тою дитиною, яка перед 9 роками загинула в таємничих умовинах. Родичі дитини ще жили і коли побачили свою дочку, спершу злякалися на її вид, але щиро нею заопікувалися. Дівчинка починає під дбайливою опікою матері вертатись до давнього світу.

Ця неймовірна подія викликала величезне зацікавлення англійських учених, які виїхали з Льондону, щоб перевести досліди над життям людини-дикуна.

ВЕСЕЛЕ.

ДОТЕПНИЙ ХЛОПЧИНА

На стації затримується поїзд. Якийсь подорожний кличе хлопчину.

— Слухай, малий, піди до буфету і купи мені 2 пари ковбасок. Маєш тут гроші, а як добре виконаєш просьбу, можеш собі одну пару купити.

Хлопчина йде і по хвилині вертається, заїдаючи пару ковбасок.

— Прошу решту, бо в буфеті була тільки одна пара ковбасок.

Ширіть наш часопис!

Важливі рішення ради міністрів.

ОСНОВНА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ГУТНИЧОГО ПРОМИСЛУ.

ВАРШАВА, ПАТ. 2. липня відбулося під проводом прем. Складковського засідання ради міністрів у справі актуальних питань господарського характеру, зокрема у справі гутничого промислу. Рада міністрів вислухала в цій справі реферату міністра промислу і торговлі. Беручи під увагу, що одною з головних напрямних уряду є піднести потенціял оборонности держави; що **теперішній стан гутничого промислу, як промислу найбільше звязаного з обороною, вимагає поруч засадничих реформ капіталових, технічно продукційних, організаційно-торговельних** та низки негайних посунень — рада міністрів рішила: 1) приняти до відома, що міністр промислу і торговлі у звязку з необхідністю ввести засадничі реформи в дотеперішній гутничій політиці й організації гутничого промислу покличе до життя окрему організацію цього промислу і доручить керму цієї організації довіреній людині уряду. Ця організація змагатиме: а) до зменшення участи закордонних творів (руди і злому) в продукційному процесі польського гутництва (великі і мартеновські печі); б) до покриття запотребування в ділянці краєвої руди і коксового вугілля відповідної якости; в) до зорганізування спільного закупу всяких закордонних творив; г) до зорганізування спільного закупу між гутами у напрямі більшої спеціялізації; ґ) до зреорганізування розподілу заліза в напрямі зближення продуцента до консумента; д) до опрацювання раціонального інтвестиційного пляну, якого реалізація уможливить зменшення запотребування закордонних творів та устійнення ціни заліза на можливо низькому рівні.

2) Прийняти до відома розпорядок міністра промислу і торговлі у справі забезпечення подажі відливного сирівця для перетворчого промислу; одночасно міністр промислу і торговлі заапробує підвишку ціни на відливний сирівець у таких розмірах, щоб це не спричинило підвишки теперішнього рівня цін відливів.

3) Приняти до відома, що наслідком значної підвишки цін закордонних творів необхідно зревідувати ціни гутничих виробів. У звязку з цим рада міністрів уповажнює міністра промислу і торговлі скасувати розпорядок з дня 4. грудня 1935. р. про унормування цін творив на краєвому гутничому ринку (Д. З. ч. 89. поз. 565), з тим, що нові ціни гутничих виробів у ніякому випадку не переступлять рівня зперед обовязуючої сили згаданого резпорядку.

Міністр промислу і торговлі на випадок потреби розвяже ці картелі і порозуміння в перетворчому металевому промислі, яких істнування може загрожувати необоснованою звишкою цін у звязку з ревізією цін продуктів. Рада міністрів визнає це рішення за зовсім вийимкове, яке торкається основного питання, зокрема важного для цілого господарського життя та оборони держави.

Державна Кооперативна Ґімназія

НА ВОЛИНІ.

У свіжо оголошеному в числі 9. з 15. V. 1937 „Жиця Кшеменецкеґо" проспекті науки й умовин прийняття до Державної Кооперативної Коедукаційної Ґімназії в Кремянці, що її мають урухомити при Кремянецькому Ліцеї з початком 1937/8 шк. р., в числі предметів, що їх обіймає програма науки, немає і згадки української мови, коли водночас зі спеціяльними предметами, подиктованими характером цієї ґімназії, бачимо теж польську мову й інші загально-освітні предмети. Гадаємо, що нарівні з цими останніми знання української мови моглоб рівнож причинитися до „улатвеня млодзежи здобиця незбендних в іх пшишлим заводзе умеєнтносьці", а то з огляду на терен, на якому будуть вони працювати. Словом, тепер ясніше стає, чому то відібрали нагляд Р. С. У. К. над кооперативами Волині та як на практиці має виглядати теорія п. Волошиновського і тов. про т. зв. утраквістичну чи пак реґіональну кооперацію. А коли ще до цього додати діловодство в польській мові й той факт, що в гуртівні „Сполем" немає ніяких виробів українських фабрик, то треба сказати, що навіть не поволі, але зовсім яскраво вилазить шило з мішка — правдивий сенс виділення українських кооператив на Волині зпід впливу Р. С. У. К. у Львові.

Кооператор.

Відгуки Загальних Зборів ВПУВ.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У Вашому щоденнику з дня 27. червня 1937 ч. 139 у звіті „Загальні Збори ВПУВ" поміщено:

„З черги складали ще вияснення голова Надзвичайної Контрольної Комісії Котович та її члени Гірняк і Коссар у справі зловживань директора Зеленого, відкидаючи рішуче відповідальність інших членів Головної Управи в цій справі." Таке представлення моєї заяви є невірне. Я не заявив, що відкидаю рішуче відповідальність інших членів Г. У., а сказав, що нема основи, щоб підозрівати, що у зловживаннях інші члени Г. У. брали участь, не згадуючи цілковито про поведінку Головної Контрольної Комісії. Н. К. К. не мала права видавати осуду, бо це належало до Головного Мирового Суду, який, як це пояснив Вп. Іван Герасимович, голова Мирового Суду, не мав змоги тої справи розглядати.

Котович Володимир.

Стрий, дня 1. липня 1937.

ІЛЬКО БОРЩАК. 3

Відійшов один із наших приятелів.

(Докінчення).

III.

Айзенман не належить до тих учених, що печуть свої праці щороку. Натомісць, він уважав, як нераз говорив нам, що історик мусить менше писати, а більше читати та міркувати. У своїх працях він шукав змісту проблеми сучасного та майбутнього. За останні роки свого життя він дав кілька праць про Масарика, про Бенеша, про Чехію, а його головні критичні статті були про загальні події славянського світу. Статті ці невеликі формою, але про них саме треба сказати кілька слів. У своїх статтях Айзенман був безсторонній, точний та ясний. Він каже завжди те, що треба, без балаканини, каже в приємній формі; він належав під оглядом стилю до школи Вольтера та Монтеск'є. Статті Айзенмана відчиняли нові овиди, будили думку. Він був істориком, який відчував будуччину, він цікавився у минулому всім тим, що містило в собі завязки майбутнього. Його праці були дійсно голосом вченого, а не збирача документів чи видавця текстів. Річ ясна, що збирати і видавати документи це справа поважна та необхідна для історичної науки, але — це треба підкреслити — не кожний видавець документів — історик. У нас, як відомо, часто змішують ці поняття.

У вівторок 2. лютого 1937 р. Карловий Університет у Празі вручав урочисто Айзенманові диплом доктора гоноріс кавза у Колеґіюм Максімум нового будинку юридичного факультету, що знаходиться на правім березі Велтави. На святі були гол. палати послів Маліпетр, голова сенату Сукуп, голова Ради міністрів Годжа, міністр закордонних справ Крофта, міністр освіти Франк, французький посол, голова франц. військової місії та ряд видатних осіб.

Передаючи грамоту Айзенманові, проф. Вайгнер, ректор університету, сказав таке:

„Як представник французької науки, французької культури, представник вільної думки, ви жертвували ваш великий талант і прикмети вашого серця для зміцнення культурних взаємин великої французької нації з нашим народом... Ми схиляємось з пошаною перед такою плодотворною працею і віддаємо вам нашу щиру подяку за все те, що ви зробили для нашого народу та для нашої держави".

Після того як проф. Шуста говорив про наукові заслуги Айзенмана, як історика, він відповів:

„Доля підчас довгої моєї карієри висувала мене на ріжні посади. На них я завжди беззастережно служив правді і завжди вірив в її остаточну перемогу, завжди прагнув у міру своїх сил причинитися до перемоги правди. І не без зворушення я думаю в цю хвилину, що сьогоднішне свято відбувається в найстаршому університеті країни, якої девізою є „Правда переможе"."

*

Цей блискучий учений, цей відважний жовнір і знаменитий публіцист був передовсім людиною, людиною скромною. Він не шукав ані слави, ані почестей, не носив ордерів, які посідав, крім хреста почесної леґії за війну. Айзенман не любив великих церемоній, ухилявся від присутности на ріжних равтах і не любив говорити про себе. Тим більше згадую тепер зі зворушенням, як покійний раз в раз ділився зі мною своїми споминами зі своєї акції підчас війни...

Другого дня, як Айзенман помер, вулиця, де він жив була повна авт, — туди плили депеші та кондоленційні листи. Але він наказав у своєму заповіті, щоби його поховали без паради, тільки в прияві родини...

Померла людина, що була окрасою своєї батьківщини.

*

Одного дня, сидячи в бюрі Айзенмана, я говорив йому про становище нашої справи і очевидно мало було оптимізму в мене. Покійний не був такий песиміст щодо української справи. Він вірив у її вирішення, правда десь у будуччині. При цьому Айзенман покликався на акцію Бенеша в Парижі, якому доводилося працювати так само, як Масарикові, у важких умовах, бо антантські круги довго не вірили у чеську справу. На це я відповів Айзенманові, що українська справа підчас війни вже тому стояла гірше в антантських кругах, а особливо у Франції, що українці не мали, так як чехи, таких друзів у Франції, як Ернст Дені і мій співбесідник Айзенман.

— О, — відповів покійний — щодо мене то ви перебільшуєте; знаєте, я вже старий, але прийде час, прийдуть інші французи, молодші за мене, що знатимуть вашу справу і в слушний час вони зроблять для України те, що наше покоління робило для Чехії.

Для цих майбутніх приятелів України ми збіраємо тепер матеріяли у „Монд Слав".

Нехай буде так.

—o—

Вшанування 30-ліття просвітянської праці.

У вівторок 29. червня ц. р. відбулося в салі засідань Товариства „Просвіта" тихе свято з нагоди 30-літнього перебування теперішнього голови „Просвіти" д-ра Івана Брика у Головному Виділі Матірнього Товариства. Свято відбулось тільки у присутності членів Головного Виділу і службовців „Просвіти". Заступник голови „Просвіти" пос. В. Мудрий, у короткій промові склав бажання голові від Головного Виділу „Просвіти". Такі самі бажання передали службовики устами дир. канцелярії С. Магаляса, що вручив голові китицю квітів. У відповідь д-р Брик подякував і Головному Виділові й канцелярійному персоналові за висловлені бажання, вказав на тісну дотеперішню співпрацю канцелярії з головою й Головним Виділом, зазначуючи, що й надалі з подвоєною і потроєною енергією працюватиме для „Просвіти". Свято закінчилося відчитанням привітних телеграм від тих членів Головного Виділу, що не могли взяти в ньому участи.

При цій нагоді у портретовій салі „Просвіти" поруч із портретами дотеперішніх голов „Просвіти" звішено й портрет д-ра І. Брика, кисти арт.-мал. І. Труша.

—o—

НОВИНКИ.

— **ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.**

— **ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".**

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

— **Іванна Шмериковська-Приймова**, наша відома артистка-піснярка, заангажована як професор кляси співу та фортепіяну у львівській Музичній Консерваторії ім. Шимановського та є управителькою відділу тої консерваторії на Личакові у Львові.

— **Матуральні іспити** в українській приватній гімназії в Кремянці відбулися 25. травня під проводом візитатора кураторії луцької шк. округи Сокорського. Допущено до спитів з 10 учнів — 6. Одержали матуральні свідоцтва: Олена Котовичівна і Марія Микуличівна. Цікаво чи й кілько з цього відсотку приймуть на університет.

— **Кремянецький повіт — прикордонним повітом.** Кремянеччина своєю східною частиною межує з СССР, тому влада признала її прикордонним повітом, що звязано з цілим рядом обмежень, які передбачує закон про охорону границь. Ця постанова увійшла в життя 22. квітня ц. р. Одначе кілька днів пізніше вийшла новеля до цього закону, яка припиняє уведення в життя цього закону до 1. липня ц. р. Крім обмежень в справах перебування і замешкання на території прикордонного повіту, особливим тягарем на місцеве населення лягає заборона без дозволу воєвідства ріжних трансакцій з нерухомим майном — не можна купувати, продавати, арендувати землі, домів, ставів і ріжних промислових та торговельних підприємств.

— **Нові оплати від упімнень.** Від 1. липня ц. р. обовязують в цілій Польщі такі нові оплати від упімнень: 25 сот. — до 5 зол.; 50 сот. — до 30 зол.; 75 сот. від 30—50 зол., 1 зол від 50 до 300 зол., 1.50 зол. від 500—600 зол. і 3 зол. від 600—1.000 зол.

— **Цьогорічні жнива заповідаються погано.** Головний статистичний уряд обрахував, що цього року зберуть пшениці 20 прц. менше як минулого, ячменю 22 прц., вівса 25 прц., бараболі 12 прц. Запотребування краю цьогорічні жнива покриють, але не буде що вивозити. Також відчувається недостача паші, тому селяни масово випродують худобу.

— **Міська рада в Лодзі радить без жидів.** В найближчих днях мають покликати в Лодзі прибічну раду для комісаричного президента на місце розвязаної передількома місяцями міської ради. З дотеперішніх інформацій виходить таке, що серед 36 членів цієї ради не буде ніодного жида. Зате будуть два вихрести.

— **Львівська хроніка.** У мешканні при вул. Валовій 27 помер нагло 68-літній Максиміліян Домінік Павловський, ем. надрадник апеляційного суду на удар серця. — Наколесник Т. Бельовський зударився з таксівкою в Алеї Фоша і сильно покалічився. — 61-літній М. Маік з Баторівки упав так нещасливо зі стрихових сходів, що зломив собі ногу. — 32-літній М. Малецький попротинав собі на руках жили в самовбивчім замірі. — Вуличниця Марія Ільків підчас реєстрації на поліції напилась йодини, щоби відібрати собі життя; вчора староство покарало її гривною 10 зол. за авантуру в одному розривковому льокалі.

— **І польські кишеневі злодії хотіли їхати до Парижа.** Адміністраційна влада ствердила у звязку зі заходами у справі пашпортів до Парижа на світову виставу, що про такі пашпорти стараються особи нотовані в поліційних картотеках як спеціялісти-кишеневі злодії. Очевидно, що їх подання відкинули. В кожнім разі кишеневим злодіям у Польщі годі відмовити підприємчивости.

— **Крадіж 1000 зол. на пошті.** Через закратоване вікно в поштовій агенції в Заруддї коло Кремянця украдено зі стола торбинку, в якій було 1.000 зол. Доходження до цієї пори не дали ніякого висліду.

— **Перед сепарацією убив свою жінку.** В Тарнові скоїлась у будинку тамошнього суду жахлива подія. В коридорі ждали на переслухання судді Петро Вуліш, літ 40, емер. підстаршина і його жінка Марія, літ 30, яка старалася про сепарацію. Ця подружня пара вела між собою суперечку, підчас якої муж ударив жінку в лице. Коли вона скривившись і заслонивши лице рукою почала відходити, давній сержант виймив револьвер і застрілив свою жінку на місці. Убивник був відомий як авантурник і налоговий пияниця.

— **Серед моря кинувся до води.** Англієць Фридерик Міхаеліс, який вертався кораблем із Остенди до Англії, кинувся підчас подорожі в море і пустився плисти в протилежну сторону. Його забрав зі собою корабель, який небавом на цій трасі надїхав. Англієць удержався на воді 2 год. Міхаеліс був у хвилині скоку до води зовсім пяний і свій скок пояснив тим, що йому рішуче не хотілося „вертатись до нудної Англії".

— **Украли залізничу стацію.** Чого то вже в Румунії не крадуть? Іноді годі відріжнити хто злодій, хто чесний чоловік. Але подія, що саме недавно там скоїлась бе мабуть всі рекорди злодійства. Перед кількома днями невідомі злодії вкрали залізничу стацію разом із цілим внутрішнім уладженням у місцевості Дрейтан Рео в Румунії. Крадіж зовсім легко було виконати, бо цілий будинок був деревляний, а місцевість Дрейтан Рео положена у глухій прикордонній смузі, де поїзди приходять тільки раз на тиждень.

— **Дідусь 100 внуків.** У Мендозі помер найстарший мешканець Пол. Америки 124-літній Теофільо Віделя відомий в цілій Аргентині під прізвищем „дідусь 100 внуків". Теофільо Віделя мав справді дуже багато синів, доньок і внуків.

— **Г. П. У. наганяє закордонних журналістів.** Г. П. У. виселило з СССР довголітнього кореспондента „Нае Фрае Прессе" і багатьох чеських, мадярських, естонських, фінляндських і варшавського „Часу" інж. Миколу Басехеса. Ред. Басехесові Г. П. У. заявило, що повинен покинути територію СССР до 24-ох годин за те, що, мовляв, веде зневажливу кампанію проти СССР в чеській, естонській пресі та інших щоденниках. Слід зазначити, що 4. ц. м. минає 15 років журналістичної праці Басехеса на московськім терені. Наказ Г. П. У. про виселення інж. Басехеса викликав велике схвилювання між закордонними журналістами і дипльоматичними колами.

— **Народини внука привернули згоду.** Донька б. еспанського короля Альфонса XIII. Беатріче повила сина у присутности своєї матері. Одночасно приїхав до доньки теж Альфонс XIII. Несподівана сердечна стріча погодила б. королівську пару.

— **Велика пожежа від грому.** В селі Кірмеле — на Литві, вдарив грім і спричинив велику пожежу, що знищила 6 хат, 9 стоділ і 10 стаєн. Шкода сягає 100.000 літів.

— **Продають мечети.** Турецький уряд покликав спеціяльну комісію, яка провірить стан та потребу істнування мечетів на території цілого краю. Мечети, що не надаються до вжитку, продадуть, а гроші передадуть до релігійного фонду.

— **Чудом урятувався від смерти.** Голяндський міністр закордонних справ вертався пізним вечором з богослуження і ледви чудом урятувався від смерти. Переднє коло самоходу міністра зависло над каналом. На щастя притомний шо-

фер встиг ще в останній хвилині загамувати самохід утворивши гамульці. В самоході крім міністра Колійна та його подруги Ісхав міністр оборони Ван Дайк з дружиною.

— Смілива летунка в небезпеці. Відома американська летунка Амелія Ірґерт, що 1. червня вибралася в подорож довкола світу, не може причалити до острова Гавленд (Тихий Океан), бо з огляду на противні вітри вичерпався її припас бензини. Американський кружляк „Ахіль" перелови сигнал „С. О. С." з літака Амелії Ірґерт; припускають, що її літак потонув і вона плаває у невеличкій рятунковій чайці. 11 гидропляніів вилетіло з Гонолюлю на поміч сміливій летунці.

— Ріжні вісти. Міст на ріці Крез (Франція) обірвався під вантажним автом. Шофер утопився. — У Смирні арештували на доручення прокуратора представників великих нафтових товариств „Стандард Ойль", „Шель" і „Аста Романа". Їх обвинувачують в тому, що вони не хотіли продавати нафти по визначених урядом цінах. — Над аеродромом Фільсбіттель (під Гамбурґом) у воздусі стрінулись три літаки, яких летуни виконували акробатичні еволюції. Всі три апарати впали на землю і згоріли. Летуни згинули.

— Спростування. В „Ділі" з 19. червня ц. р. ч. 133 у статті „Ідемо на вакації" сказано, що „п-і М. Білецька зі Львова жертвує 1200 зол. на будову нового дому для літників". Спростовуємо неточність і подаємо правдивий стан справи, а саме має бути: п. М. Білецька передала Українській Захоронці в Дрогобичі 1208 зол. 90 сот. як підпомоговий фонд для дітей учителів з ощадностей покійного свого брата бл. п. Методія Білинського б. директора школи в Трускавці на безплатні місця в вакаційній оселі у Підбужі.

— Музей „Бойківщина" в Самборі має від 1. квітня до 30. червня ц. р. 50 катальогованих чисел приросту до 4556 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольоґія — 6, етнографія 2, відзнаки 35, медалі 4, гроші 3, світлини 3, печатки 3, мінеральоґія 5. Архів і бібліотека: книжки 31, документи 1, часописи 35. Жертводавцями були: Охримович М., Липа Ю., Романчук Д., Бачинський, Домпковський П., д-р Скорик М., Шепетак О., Венґринович В., д-р Огієнко, Зинич М., Білинський Я., Кульчицька О., Шпіндлер М., Марків І., Сілецький, Ґрейфінґер, д-р Княжинський, Горницький, проф. Орловський. Жертводавцям складає подяку Управа Музею „Бойківщина", Самбір, вул. Тиха 1.

—o—

З кіна.

Кіно „Паляс": „Варієте".

Нова фільма з передовою французькою (і, побіч Павлі Весселі, передовою европейською) артисткою Аннабелею і Жеан Габен'ом у головних ролях — „Варієте" — заслуговує на висвітлювання у найліпшому, зимовому сезоні, а не тепер, літом. Хоча середовище, в якому відбувається акція, середовище куліс варієте згл. цирку, та інтриґа поміж цирковим трьохкутником — „вона" і двох партнерів — добре відомі з низки фільмів подібного жанру, то всетаки ця нова фільма тримає глядача в напруженню від початку аж до небуденного, чи пак: небанального закінчення. Побіч названих героїв, цілком рівноправний їх третій партнер. В епізодичній ролі виступає знаменитий Колін, якого ми давно вже не бачили на екрані.

Кіно „Касіно": „Шифра ч. 77".

Чому конче шифра ч. 77 не можна з фільми довідатись, бо хоч у цій фільмі є ціле бюро шпигунів двох сторін і шпигуни балакають зі собою як на равті, то ціла шпигунська афера по американськи наївна. Одначе головним атутом фільми є її саме наївність з погідним гумором і доброю грою Віліяма Повела.

Дві години минає безжурно і хоч після сеансу нічого з фільми в памяті не залишається, одначе підчас літньої нудьги у Львові, можна на цій фільмі безжурно провести час.

Спорт.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ

В неділю 4. ц. м. відбудуться на грищі Світезі (кіпель вул. Мартина, доїзд 9. і 10) товариські змагання України, яка виступить у новім складі і Світезею.

Початок у год. 5. попол.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

E. Onatsky: **LA TERMINOLOGIA ETNICA NELL' EUROPA ORIENTALE** (Rus — Ukraina). Estratto dagli „Annali" del R. Instituto Superiore Orientale di Napoli Volume IX. — Dicembre 1936. — XV. Стор. 20, 8°.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Lwów czerwiec 1937 R. XI. Nr. VI.

RUCH SLOWIAŃSKI, Lwów, 1937. R. II. Nr. 6.

PROMETHEE. Revue Mensuelle. Paris, avril, mai 1937. Anne XII. Nr. 125 i 126.

SLOVANSKY PREHLED. Praha, cerven 1937. R. XXIX. Cis. 6.

AMERICAN BEE JOURNAL. Hamilton, Illinois, june 1937. Nr. 6.

UKRAINIAN YOUTH. Jersey. City N. Y., may 1937. Vol. IV. Nr. 5.

L' APICOLTORE MODERNO. Torino (Italia) 1937. Nr. 6.

DAS ROTBUCH ÜBER SPANIEN. Bilder. Dokumente. Zeugenaussagen. Berlin — Leipzig 1937. Стор. 317, 8°.

VOIX DES PEUPLES. MINORITE. Місячник Центрального Бюра Меншин. 15. червня 1937. Женева.

DAS AKTUELLE ARCHIV UKRAINE. Verlag Fritz Vilett, Berlin — Südende. Preis 60 Pfg.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ПЕРЕМИШЛЯНИ:

4. VII. Голгота.
5. VII. Земля (Стефаника)
6. VII. Муравлі.

Театр прийме 3 молоді панночки. Зголошення з фотографією і коротким життєписом слати на згадану адресу.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

НАДВІРНА:

4. VII. Довбуш.

З Надвірної іде Театр до Биткова, Делятина, Микуличина і Ворохти.

Великий Театр:

Неділя, 4. VII. год. 8 веч. Виступ Театру Атенеум „Вояний і міністр" із Ст. Ярачом.

Понеділок, 5. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Вівторок, 6. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Двійник Джека Мортімера"

АТЛЯНТИК: „Король прошаків".

ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".

ҐРАЖИНА: „Замах у касині", „Тисяче тактів кохання".

ЕВРОПА: „Дівчина з дому поправи ч. 317".

КАСІНО: „Шифра ч. 77".

КОПЕРНИК: „Данило Бун" (Джордж О' Брайн), „Кохай і не плач!"

МАРУСЕНЬКА: „Закамені́лий ліс" „Повінне подружжя".

МЕТРО: „Багряний цвіт", „Їх ночі".

МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".

МУЗА: „Дікке", „Клопоти спортовця".

ПАЛЯС: „Бен Гур"

ПАКС: нечинний.

ПАН: „Генерал Суттер".

РАЙ: „Страшний двір".

СВІТ: „Пімста Джона Ельмана" та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Поворот Франкенштайна" і ревія.

ТОН: „Легія затрачених".

УТІХА: „Нинішні часи" і ревія.

ХИМЕРА: „90 хвилин постою", Гарі Піль.

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Сицилія".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 4. липня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Муз. орх.; 14.00 Славні дириг. і Гельґе Розвенґе (тенор); 18.00 Розр. муз.; 19.20 Камер. муз. (Моцарт. Гайдн); БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 18.50 19.00 Конц. жіночого хору, 19.50, 20.00 Концерт орх. корол. гвардії, 21.40, 22.00 Концерт радіорх., 22.45, 23.00 Розр. муз.; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт опер. орх., 15.30 Концерт циг. орх., 17.55, 18.00 Танк. музика; 19.15 Мадярські пісні. 20.10, 21.00 Муз. комедія; 22.00, 23.00 Концерт орх. будапешт.; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Концерт орх., 12.55 Розр. концерт, 15.30 Давня камер. музика, 17.40 Муз. куток. 19.30 Спів. речіт., 20.00, 21.00 Радіопопурі, 22.45 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.30 Легка музика на орган., 14.30. 15.10 Твори Шопена у вик. Генр. Штомпка, 15.10 Концерт дутої орх., 16.00 Розр. концерт. 18.00, 19.00 Гарні мельодії, 20.00 21.00 Плити, 22.30, 23.00, 24.00 Орх. Буда танк. муз., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. МІЛЯНО 17.15, 18.00, 19.00 „Ева" оп. Легара 20.40 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 „Ріґолетто" — оп. Верді; МІНХЕН 12.00 Розр. концерт. 18.00 Неділь. концерт. 20.00 21.00 Вес. опер. музика, 22.30, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 16.00 Концерт орх., 20.55 21.00 Концерт з наг. амер. нар. свята; РАДІО ПАРІ 11.30 Речіт. орган., 12.30, 13.45 Концерт орх., 18.15 Спів. речіт. 15.00 Вокаль. концерт, 20.15 Спів. речіт., 23.00, 24.00 Танк. музика; РИМ 17.30 Симф. концерт, 20.40 Розр. музика, 22.30 23.30 Танкова музика.

Понеділок, 5. липня 1937.

БЕРЛІН 11.15, 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.30 Мала сон. Ф. Вельтера, 20.10 Концерт летун. орх., 21.00 Танк. музика, 22.35, 23.00 Легка й танк. музика; БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, 19.50, 20.00 Вокаль. концерт, 20.10 Скрипк. речіталь, 20.50, 21.00 Хор, 21.20 Радіоорх., 22.15 Розр. музика, 22.40 Танкова музика; БУДАПЕШТ 12.25 Концерт поліц. орх., 13.40 Дуети Моцарта, 18.00 Циган. музика, 20.45, 21.00 Фестіваль Брамса, опер. орх., 22.10 Сальон. і джез. музика, 23.05 Циг. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Радіоорх., 17.20 Суїта на скрип. і форт. Реґера, 17.40 Форт. речіт. Сакка, 19.25, 20.00 Концерт віден. симф. орх., 20.55, 21.00 Концерт військ. орх., 21.40 Смичк. квартет Бетовена, 22.20, 23.00 Розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика на світі 16.00 Попол. музика, 19.00 Муз. авдиція, 20.10 Концерт кварт. Люпа, 21.10 Розр. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 18.00 Для Закарпаття, 20.10, 21.00 Концерт радіорхестри; МІЛЯНО 17.15 Танкова музика, 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.20 Концерт хору Рим. Базил., 23.15 Танк. муз.; МІНХЕН 12.00 Концерт орх., 17.15, 18.00 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Розр. музика, 21.10 Камер. концерт, 22.40, 23.00 „Аннеліезе" оп. Еренберґа; ПРАГА 17.35, 18.00 „Індіґо" опер. Штравса, 19.05, 20.00 Свято Гуса, РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Легка музика, 17.00 Розр. музика, 19.03 19.15, 19.45 Форт. і скрипк. речіт., 19.30 Вокаль. концерт, 20.40, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Розр. концерт, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Іль вентальо" муз. ком. Кушіни, 23.20 Танк. музика, ЛЯЙПЦІҐ 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 „Весілля Фігара" оп. Моцарта, ЛІЛЬ 20.30, 21.00 22.00 Симф. концерт.

Вівторок, 6. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15 Опер. мельодії, 15.00 Розр. музика, 18.00 Вес. муз. авдиція, 20.10, 21.00 Розр. концерт, 21.10 Симф. Двожака — Берл. Фільгармонія; БІЛГОРОД 20.00, 21.00 Концерт опер. орх., 22.20 Концерт радіоорх.; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 13.30 Концерт орх., 17.00 Танк. музика, 18.20 Хор, 21.15 Військова орх., 22.05 Форт. речіт., 23.00 Циг. музика, 13.30 Концерт орх., 22.05 Форт. речіт., 23.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 12.00, 13.10 Концерт камер. орх., 15.15 Муз. авдиція для дітей, 17.25 Пісні, 17.40 Форт. речіт., 19.40, 20.00 День австр. капельмайстра, 22.20, 23.00 Розр. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. на світі, 16.00 Пополудн. музика, 18.00 Танці й пісні, 18.40 Солісти, 19.00 Вечір. музична авдиція, 20.10, 21.00 Танк. музика, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт. речіталь, 19.00, 20.40, 21.40, 22.00 Розр. музика, 22.40, 23.00 Танк. музика; МІНХЕН 12.00 Розр. муз., 13.15 Легка музика, 15.00 Пісні, 16.15 Концерт солістів, 17.15, 18.00 Вес. муз. авдиція; 10.20, 20.00 Слов.-муз. авдиція, 21.00 Вечірн. концерт, 22.20 Розривкова музика; 23.00 Нічний конц.; ПРАГА 11.00 Конц. військ. орх., 16.00 Концерт орх. „Фок", 17.50 Муз. репортаж, 19.05 Концерт військ. орх., 20.25, 21.00 „Моя батьківщина" Сметани, фільг. орх.; РАДІО ПАРІ 12.00, 12.30, 13.45 Орх., 13.15 Спів. речіталь, 16.00 Америк. концерт. 19.00, 19.15 Спів. і скрипк. речіт., 19.30 Вокаль. концерт, 19.45 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Бокачіо" — ком. опер. Супе; РИМ 17.15 Танк. муз., 20.40 Розр. муз., 21.00 Орган. муз., 21.30, 22.00 Розр. концерт. 23.30 Танкова музика; ШТРАСБУРҐ 20.30 „Венеція" опер. Рішетона.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 4. липня 1937.

8.00 Сигнал часу й пісня, 8.03 Ранішн. денник, 8.15 Авдиція для села; 9.00 Религ. трансмісія з Хелмна; 11.10 Трансм. з Люкова, 11.57 Сигнал часу; 12.03 „Літній день" муз. поранок; 13.00 Гутірка; 13.10 Фрагм. концерт з Півн. Америки; 13.40 Розр. концерт, 14.40 Гумореска А. Ковачинського, 15.00 Авдиція для села; 15.45 Гутірка; 16.00 Нар. капеля Дзержановського. 17.00 Театр Уяви: „Очіпчикй"; 17.30 Репортаж з життя.18.00 Підвечірок при мікрофоні; в перерві ок. 18.55 „В манджурському вітлі" фейл.; 20.00 Концерт солістів; 20.35 Львів. спорт. вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Вечірн. денник; 21.00 „Під дахами Варшави" вес. авдиція, 21.40 Спорт. вістки, 22.00 Скрипк. речит. С. Гольдберга; 22.30 5 пісень з форт.; 22.50 Останні вістки веч. денника, метеор. комунікат; 23.00 Танк. музика з пл.; 24.00 Концерт орх.

Понеділок, 5. липня 1937.

6.15 Ран. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу. 12.03 Полудн. денник, 12.15 Плити, 12.25 Пуччіні — пл. 12.40 Авдиція для друкар. ремесла — пл., 13.55 Легка музика з пл., 14.55 Львівська біржа. 15.00 Музика з пл., Куток гум., 15.35 Львівські бірж. вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Авдиція для дітей. 16.15 Форт. твори. 16.45 Полк. Ловренс фейл., 17.00 Концерт орх. варш. фільгармонії, 17.50 „Святоіван. вілла" гутірка. 18.00 Гутірка, 18.10 Виїмки з опер, пл., 18.30 Актуалія з діст., 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львівські спорт вістки, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Жовнярська авдиція, 19.30 Після наколесн. бігу довкруги Польщі, 19.40 Спорт. гутірка. 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Розр. концерт. 20.45 Вечірн. денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.00 В 100-у річницю В. Зеленського, виїмки опер, орх., 21.45 Рецитації, 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комун., 23.00 „З альбому спікера", 24.00 Конц. орх.

Вівторок, 6. липня 1937.

6.15 Ранішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ран. денник, 7.10 Музика з пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Інформ. газетка в українській мові — ред. М. Ковалевського, 12.25 Концерт військ. орх., 13.55 Розр. музика з пл., 14.00 Гутірка, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Концерт з плит, 15.40 Львівські бірж. вістки, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Авдиція для старших дітей, 16.20 Плити, 16.45 „Про найдавнішу пущу в Польщі" фейл., 17.00 В 100-у річницю В. Зеленського — спів. з муз., 17.50 Актуальна турист. гутірка, 18.00 Фінанс. господ. актуал., 18.10 Ф. Ліст — пл. **18.25 „Міцкевич в українських перекладах" (в укр. мові) — д-р К. Кисілевський,** 18.40 Завтр. програма, 18.45 Льв. спорт. вістки, 18.50 Акт. гутірка, 19.00 „Веселий діяльог пацієнтки з д-ром Ескуляпом", 19.15 Симф. Бетовена — пл., 19.50 Гутірка, 20.00 Лег. і танц. музика, Вилен. орх., 20.45 Вечір. денник, Хліборобські вістки, 21.45 Фрагм. повісти Я. Лімa, 22.00 Мадяр. пісні з форт., 22.30 Мадярська музика з пл., 22.50 Останні вістки веч. денника, Огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Конц. бажань, 23.30 Танц. музика з дансінгу Кафе-Клюб. 24.00 Концерт орхестри.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Долари американські 5.29·00, 5.26·50, долари канад. 5.28·00—5.25·50. Фльорени гол. 291·62—289·90, Франки фр. 20·50—20·30. Франки швайцарські 121·30—120·50, Фунти англ. 26·21—26·05, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·30, Кор. дан. 116·99—116·15, Кор. норв. 131·63—130·65, Корони шв. 135·13—134·15, Ліри італ. 23·60—22·80, Марки фінлянд. 11·59—11·30, Марки нім. 135·50 — 131·50, Шилінги австр. 96·[illegible]—98·50, Тель Авів 26·17—25·85, Марки нім. срібні 142, 140.

Акції.

Банк Польський 99·50, Цукор 28·50, 28·75, 28·30. Вугіль 20·50. Стараховичі 28. Тенденція дещо сильніша.

Папери.

Інвест. 1 ем. 64·00, 2 ем. 64·50, серія другої 84·00, прем. дол. 36·25, консолід. 53 і одна осьма до 52, ост. дрібні.

ПАНСІОНИ

ВОРОХТА — Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитеркової. Просторий город, пляжа, вибаглива кухня 1102 5—5

КУПНО-ПРОДАЖА

.... **ПРОДАЖ** пансіон „Віта" в Черчі з повною обстановою і біллям, 16 кімнат, кухня, покій і їдальня, господарський будинок, 265 сяжнів площі, огороджене гарно обсаджене деревцями, 50 метрів від купелевого заведення. Ціна 30 тисяч золотих. Ближча відомість Львів XXV, вул. Жвірки 36. К. Кіцила. 1225 3—3

НАДЗВИЧАЙНА ОКАЗІЯ. До продання двоповерхова камяниця, нова, комфортова, без такси, з фронтовою парцелею, 200 сяжнів, при трамваю, готівка 25.000 і банковий довг 35 літній „Трансакція" Львів, Длугоша 1. 1256 1—3

ТІЛЬКИ в бюрі „ТРАНСАКЦІЯ" Львів, Длугоша 1 довідаєтеся де найкорисніше можна купити камяницю, віллю, дім з городом, парцелю, господарство, фільварок і млин. Вакаційний час найкраще використати на полагодження цих справ. Інформації, поради безплатні. 1256 1—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ТОРГОВЕЛЬНИК АБО ХЕМІК може одержати етатову учительську посаду в торговельній гімназії в центральній Польщі. Платня VIII. степеня державних урядників. Вимоги: 1) бездоганне опанування польської мови, 2) скінчені вищі студії, 3) бодай піврічна торговельна практика. Зголошення з нелеґалізованими відписами документів пересилати почтою до 15. липня на адресу: А. Ганицкий, Львів, вул. Хшановської 14. 1232 2—5

ПОВІТОВЕ ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ („Украінбанк" львівського повіту) **Львів вул. Сикстуська 38,** шукає **організатора-ревізора.** Винагорода по умові. 1240

МЕШКАННЯ

... **ФРОНТОВІ** сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свентокшицькій ч. 22, бічна Янівської. Відомість на місци. 1245 1—5

3 КІМНАТИ і кухня до винайму — Рутовського 22. III. Зголошення в канцелярії „Народнього Дому" від 9—14 год. 1255 1—2

ЛЬОКАЛЬ на вируб мяса і вудженарню, добре проспepуюче місце. Сапіги 4. Сторож покаже. 1258 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ІНТЕЛІҐЕНТНА, господарна, літ трицять, займеться домом священника. Зголошення: Посте-Ресталте „А" р. Roszajów, Волинь. 1252 1—1

РІЖНІ

ВЗУТТЯ посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф-мі Я. ШТРАССЕР, **Галицька 15** — в подвірю передше „Краха". 1234 2—10

ПЛАЩІ ІМПРЕҐНОВАНІ жіночі, мужеські, дитячі найдешевше джерело: Виробня „ПАЛЮМ" Львів, Гетманська 22, побіч Музею. 1120 4-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15.** 2946 65-100

ЗОЛОТО — срібло — бриляити — купує, платить найбільше Рудий, Сикстуська 35. 1193 3—6

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО. Львів, Оссолінських 8, тел. 257-68. 1233 2-13

МЕХАНІЧНА РОБІТНЯ сварпиток і панчіх — **Пилип Семочко, Сеньковичі п. Рава Руська.** 1251 1—1

ЛЯМПА 2-полумінна, ніклева зол. 6.—, лямпа кухонна зол. 2.—, жарівки від 5—25 ват 70 сот., „Централя Жарівок" — Львів, Ринок 21. 1250 1—3

КОМПЛЕТНІ виправки для немовлят також усе для дітей у великім виборі — „дешево" — „Світ Дитини" „Świat Dziecka", — Сикстуська 2. 1218 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і nozявках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.